

De Landeigenaar ⁹⁰

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
maart/april/mei 2021

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Interview met minister Zuhair Demir
- Natuurafbakening in Vlaanderen

DOSSIER
• Goederenrecht

Landelijk Vlaanderen

**STORM
BOSBRAND
IJZEL- EN SNEEUWDRIJK
NU VERZEKERBAAR!**

**UNIEK IN BELGIË
LAAGSTE PREMIES
BESTE DEKKING**

Info & Offerte

0470 24 76 36 – info@finepolis.be

www.finepolis.be

Keerbergen – Wellen – Pelt – Mechelen

Groot-Bijgaarden – Sint-Niklaas

BE0444.091.635 – Valkeniersdreef 5/23 – 3140 Keerbergen

Je Makelaar
Je beste
Verzekering

Inhoudsopgave

- 04 Woord van de voorzitter
- 05 Uit de Wetstraat
- 06 Interview met minister Zuhal Demir
- 10 Het goederenrecht grondig aangepast
- 14 Landelijk Vlaanderen vzw verzet zich tegen openbaarmaking gelekte kadastrale gegevens
- 15 In memoriam: Sadi Claeys
- 16 Doelstellingen niet behaald? Geen probleem!
- 20 Ledenvoordeel: financiële steunmaatregel bij de aanplanting van bomen
- 22 Landgoed in de kijker: het kasteeldomein van Westmalle
- 28 Op stap met Alan Phillips, over problemen toegankelijkheid
- 31 Een Vlaams bos: hoe ziet dat er uit en hoe wordt het beheerd?
- 34 Koninklijk bezoek aan het kasteel van Laarne
- 36 Soort in de kijker
- 38 Archeologisch onderzoek op maat van de landeigenaar
- 40 Nieuwsflash
- 41 Europa's voedsel- en landgebruik: zijn we akkoord over de richting die we uitgaan?

Redactieteam

Ute De Meyer
Projectcoördinator Particulier Bosbeheer,
Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Valérie Vandenaabeele
Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Jurgan Tack
Algemeen directeur, Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgan Tack, jurgan.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenaabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen vzw is lid van de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen vzw is lid van European Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en Historische Woonsteden vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en de Koepel der Bosgroepen vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Investeren in groene energie blijkt in Vlaanderen een bijzonder riskante onderneming te zijn. Jarenlang heeft de Vlaamse overheid de Vlaming trachten te overtuigen om mee te investeren in groene energie. Wie zonnepanelen installeerde kon rekenen op een belastingvoordeel, groene stroomcertificaten en een terugdraaiende teller. De ondernemende Vlaming nam de handschoen op. Massaal werden daken omgevormd in kleine energiecentrales. De Vlaming was evenwel te ondernemend en het succes van de maatregelen werd onbetaalbaar. Dus werd de zonnepaneeleigenaar eerst in een slecht daglicht gesteld, dan werd het belastingvoordeel afgenomen, groene stroomcertificaten werden eerst sterk verminderd en nadien helemaal afgeschaft, plotseling diende er een vergoeding betaald te worden voor het plaatsen van elektriciteit op het net en finaal kan wie een digitale meter verplicht geïnstalleerd kreeg ook niet meer rekenen op een terugdraaiende teller. Ondanks de belofte van een vergoeding zullen vele eigenaars geen enkele vergoeding krijgen terwijl ze toch vele jaren hun teller niet meer zullen kunnen laten terugdraaien. Juridisch noemt men dit contractbreuk! Door eigenaars met een even oude installatie die nog geen digitale teller hebben in staat te stellen deze digitale meter te weigeren tot 2025 ontstaat een ongelijkheid tussen burgers die op een identieke wijze hebben bijgedragen aan meer duurzame energie. Ongetwijfeld voor voor het grondwettelijk hof.

Is Landelijk Vlaanderen plots een consumentenorganisatie geworden? Zijn we plots de grote verdedigers van de bezitters van zonnepanelen? Veranderen we straks onze naam in Zonnig Vlaanderen? Neen, maar de parallellen met het private natuurbeheer zijn opvallend.

Heel veel van de grotere natuurgebieden in Vlaanderen zijn restanten van eerder grootgrondbezit. Gedurende vele eeuwen zijn het private landeigenaars geweest die veel tijd

en veel geld geïnvesteerd hebben in het beschermen van de natuur en de open ruimte. Het natuurbehoud was nog niet uitgevonden en vaak werd in natuur geïnvesteerd omwille van jacht, visvangst, houtopbrengsten of omwille van een aangename leefomgeving. De Code Napoléon was er de oorzaak van dat grotere landgoederen in steeds kleinere terreinen werden opgesplitst en de grote landeigenaren werden vervangen door een steeds grotere groep van steeds kleinere landeigenaren. Maar ook deze groep bleef op zoek naar duurzaam landbeheer, het realiseren van ecosysteemdiensten en het behoud van natuur.

Wanneer in de jaren zestig en zeventig van vorige eeuw het steeds duidelijker werd dat de mens een nefaste invloed had op zijn leefmilieu in het algemeen en de natuur in het bijzonder kwamen overheden overal in de wereld in de actie. Het biodiversiteitsverlies werd en wordt veroorzaakt door een toenemende wereldbevolking, intensieve landbouw, een toename van de verstedelijking en een zich steeds verderzettende industrialisatie. Deze problemen zijn overigens sterk met elkaar verbonden. Het is politiek steeds moeilijk geweest deze problemen radicaal aan te pakken. Ingrijpen op landbouw, op verstedelijking of industriële groei heeft immers steeds verstrekken gevolgen. Ons economisch model is immers gebaseerd op groei: we hebben een voldoende grote jongere bevolking nodig om de pensioenen van onze ouderen te betalen, iedereen op onze planeet heeft recht op een degelijke maaltijd en een dak boven zijn/haar hoofd. Dus ja, het is moeilijk om in te grijpen op deze sectoren. Het gevolg daarvan is dat de blik van maatschappij en politiek zich verschuift naar een meer optimale inrichting van de nog resterende open ruimte met een bijna jaarlijkse toename van beschermingsstatuten, regelgeving en administratie. De druk op kleine en grote eigenaars neemt van dag tot dag toe. Onder druk van het toenemend aantal stadbewoners neemt de druk op het platteland toe (de vraag naar voeding, de vraag naar recreatie, de vraag naar meer

groen, de vraag naar meer biodiversiteit, de vraag naar klimaat mitigerende maatregelen, ...). Steeds meer beperkende maatregelen worden intussen in het platteland opgelegd: het wordt steeds moeilijker om een boom te kappen, het aanplanten van economisch interessant boomsoorten wordt onmogelijk gemaakt, wie aan natuurbehoud wil doen, dient eerst een boom te kappen om voldoende papier te produceren om aan de nodige administratieve verplichtingen te voldoen.

Wie op het Vlaamse platteland zijn nek heeft uitgestoken om natuur te behouden, om bossen aan te planten, om een duurzame landbouw te ontwikkelen, om aan soortenbeheer te doen, is vandaag degene die het meest te lijden heeft onder regelgeving voor meer en betere biodiversiteit. Aan de stadbewoners wordt niet gevraagd natuurmanagementplannen te maken, in de stad wordt de vraag niet gesteld of er wel inheemse boomsoorten worden aangeplant (als de boom maar niet te veel bladafval geeft) terwijl de duurzaamheid van een groentetuin op het dak eens op zijn minst in vraag mag gesteld worden.

Net als de eigenaars van zonnepanelen die als eersten investeerden in private hernieuwbare energie zijn het de eigenaars van kleine en grotere percelen natuur en bos die als eersten investeerden in het private behoud van biodiversiteit. Maar wie in Vlaanderen zijn nek uitsteekt voor private duurzame initiatieven die heeft de kans zijn hoofd te verliezen. Wie dat keer op keer doet kan omschreven worden als dom of als een idealist.

Wel beste lezer, ik ben blij voorzitter te mogen zijn van een organisatie van idealisten.

Zalig Pasen!

Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Natuurorganisaties en private grondeigenaars hebben vaak geen goede verstandhouding. Dat heeft vele oorzaken, gaande van verschillende visies over de wijze waarop natuurbescherming vorm moet krijgen, het elkaar beconcurreren bij het aankopen van gronden tot verschillende maatschappelijke visies van grondbezit. Samenwerkingen tussen private grondeigenaars en natuurverenigingen zijn dan ook zeldzaam. Nochtans liggen hier enorme kansen.

Kleine en grote private grondeigenaars hebben een noodzakelijk ingrediënt om aan natuurbehoud te doen: terreinen. Vaak hebben zij over vele generaties kennis opgedaan over de lokale natuur en het duurzaam beheer van hun gronden. Omdat het beheer en het behoud van hun gronden een dure aangelegenheid was, werden verdienmodellen ontwikkeld. Zo ontstond een enorme expertise op cultuurhistorisch vlak, duurzame landbouw, duurzame jacht en een goede kennis van de natuur.

De blijvende achteruitgang van de biodiversiteit vraagt steeds meer een doorgedreven expertise op het vlak van habitat- en soortenbescherming. In de laatste decennia hebben talrijke natuurverenigingen dergelijke expertise met vallen en opstaan opgedaan. De meer strikte bescherming van die natuur beperkt evenwel het (economisch) terugverdieneffect. Het wegvallen van een dergelijk verdienmodel bij natuurorganisaties werd gecompenseerd door subsidies, maar veel meer nog via een sterk uitgebouwde vrijwilligerswerking die de arbeidskosten op deze terreinen drastisch verlaagde.

Als aan de ene zijde gronden aanwezig zijn en aan de andere zijde een doorgedreven expertise in het natuurbehoud en een goed georganiseerde vrijwilligerswerking dan is het toch logisch dat deze beide groepen elkaar op een zeker ogenblik vinden en de handen in elkaar slaan. En toch wil dat, op enkele uitzonderingen na, op het terrein niet lukken.

Het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos is partner in het Europese LIFE+ project ENPLC (European Networks for Private Land Conservation). Dit project wil private eigenaars en natuurverenigingen dichter bij elkaar brengen bij het gemeenschappelijk realiseren van biodiversiteitsdoelen. Het project ging van start op 1 december 2020 en wordt gecoördineerd door Eurososite (Europese koepelorganisatie van natuurverenigingen) en ELO (European Landowners Organization – Europese koepelorganisatie voor organisaties die private eigenaars vertegenwoordigen – Landelijk Vlaanderen is lid van ELO).

Vaak loopt het vast op eigendomsdiscussies, vaak ook op een verschillende visie rond het in eigendom hebben van natuur (private eigendom versus maatschappelijke bezit). Dat het anders kan, zien we in bv. Noord-Amerika waar private eigenaars en natuurorganisaties vaak bijzonder goed samenwerken. De verschillende maatschappelijke visie op private eigendom en privaat ondernemerschap tussen Europa en Noord-Amerika kan dit ten dele verklaren. Maar de succesvolle samenwerking in Noord-Amerika is in de eerste plaats gebouwd op een langzaam opgebouwd vertrouwen. Dat kon er maar komen door respect voor elkaar en voor elkaars bekommernissen te tonen, door met elkaar rond de tafel te gaan zitten en te praten. Soms moeten daarvoor hindernissen overwonnen worden en vaak kan dat maar door inspanningen van beide partijen.

Zelf wil ik niet langer blijven toekijken hoe kansen worden gemist om samen te werken. We moeten rond de tafel! Dat moet op plaatselijk vlak, dat moet op Vlaams niveau, dat moet op het Europese en op het mondiale niveau.

In de afgelopen jaren hebben we een oplijsting gemaakt van conflicten maar ook van mogelijkheden tussen private eigenaars en natuurverenigingen. We hebben in een aantal dossiers de partijen reeds rond de tafel gekregen. Soms loopt dat goed, soms ook niet. Soms ligt dan aan de ene partij, soms aan de andere. Waar het lukt zijn we blij, waar het niet lukt moeten we verder doorzetten. Het is immers absurd dat organisaties hun doelstellingen naast zich neerleggen om het van elkaar te winnen terwijl het realiseren van hun doelstellingen 100 % compatibel is.

Het is immers absurd dat organisaties hun doelstellingen naast zich neerleggen om het van elkaar te winnen terwijl het realiseren van hun doelstellingen 100 % compatibel is.

Alle actoren in de open ruimte hebben in de laatste jaren, decennia, generaties hard gewerkt aan de Vlaamse open ruimte. Geen van de actoren is er evenwel in geslaagd om het verlies aan biodiversiteit stop te zetten, geen van de actoren is erin geslaagd om de klimaatwijziging te stoppen. Tijd dus voor een volgende stap: SAMEN werken.

Iemand betreedt jouw eigendom voor monitoren? Weet dat enkel ambtenaren in het kader van uitvoering van een decreet private eigendom mogen betreden. Derden moeten de uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar hebben!

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Minister Zuhal Demir © Kabinet minister Demir

Interview

Interview met minister Zuhal Demir

Interview door Jurgen Tack

Ik heb in de laatste maanden niemand meer ontmoet die durfde te stellen dat het Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme ontbrak aan enthousiasme en gedrevenheid. Een minister die de durf heeft om 10.000 ha bijkomend bos tegen 2030 naar voor te schuiven waarvan ze 4.000 ha wil realiseren tijdens deze legislatuur, daar gaan we graag eens op de koffie. Maar met een COVID 19-pandemie die nog steeds niet onder controle is, doen we dat toch liever op een alternatieve wijze. Een e-meeting met de minister op de achterbank van haar wagen, op weg naar Brussel na het openen van het meest duurzame vakantiepark in Vlaanderen, heeft evenwel ook zijn charme.

JT: zelden hebben we een Minister gezien die met zo'n gedrevenheid de bosoppervlakte in Vlaanderen wil vergroten. Is dit een lang gekoesterde droom of een nieuw inzicht dat u opdeed als Minister verantwoordelijk voor het Vlaamse bos en de Vlaamse natuur?

ZD: als Limburgse zit bos en natuur eigenlijk wel een beetje in mijn DNA. Ik ben opgegroeid aan de Stiemerbeekvallei, ik heb gespeeld in de bossen van de Kattevennen en in het natuurgebied de Maten. Als Limburgse Minister sta je dus wel heel dicht bij natuur en bos, maar ook in de samenleving is er meer vraag naar natuur en bos. In de ruimtelijke plannen van 1997 werd reeds beloofd aan de maatschappij dat er 10.000 ha bijkomend bos zou gerealiseerd worden tegen 2012. Die zijn er nooit gekomen. Ik denk dan ook dat het goed is dat ik die belofte die door de generatie politici van 1997 is gemaakt voor de maatschappij tracht te realiseren. We beginnen daarbij met 4.000 ha deze legislatuur. Natuurlijk is het een pracht van een job om Vlaanderen groener en gezonder te mogen maken. Ik denk dat het ook tijd wordt dat daar werk wordt van gemaakt. Je merkt immers dat de maatschappij, van jong tot oud, van ondernemers tot particulieren, daar mee bezig is. Vanuit de overheid moet je dan ook het momentum grijpen om daarmee aan

de slag te gaan. Mijn engagement kan dan ook gezien worden als een combinatie van een persoonlijke link met natuur en bos en de grote vraag naar bos en natuur vanuit de maatschappij.

Natuurlijk is het een pracht van een job om Vlaanderen groener en gezonder te mogen maken.

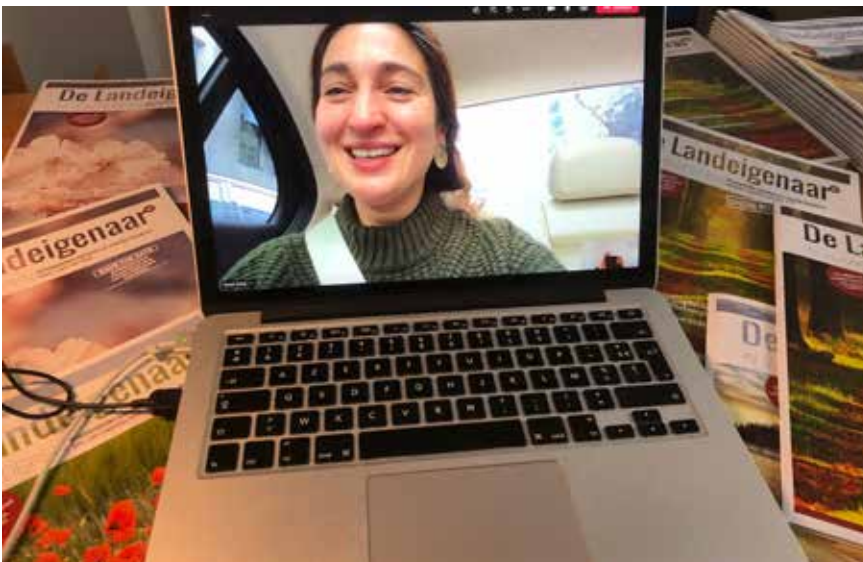
JT: de doelstelling om deze legislatuur 4.000 ha bos te realiseren en 10.000 ha tegen 2030 is zeer ambitieus. Zeker binnen een sector die traditioneel op heel lange termijn plannen maakt. Hoe wil u dit realiseren?

ZD: ik weet dat de ambitie heel hoog is. Ik vind dat de lat ook hoog mag gelegd worden. Als ik kijk naar de ontbossingen in Vlaanderen in de afgelopen 20 jaar dan stel ik vast dat er 4.500 ha ontbost werd en er daarvan nog steeds 1.500 ha moet gecompenseerd worden. Er is in die periode

Minister Zuhal Demir © Kabinet minister Demir

Minister Zuhal Demir tijdens het interview © Jurgen Tack

ook amper bos bijgekomen. Dus ligt de lat eigenlijk nog hoger. Maar ik vind dat ook goed. Dat zorgt voor een *sense of urgency*. We gaan dit realiseren door goed samen te werken. Dat is voor mij absoluut het sleutelwoord. De realisatie van dit project moet gebeuren in samenwerking met de hele samenleving, gaande van lokale besturen en private eigenaars tot natuurverenigingen en De Bosgroepen. Dus met z'n allen! Dat is voor mij heel belangrijk. Daar moeten ook financiële middelen tegenoverstaan. Het is de eerste keer dat er een plan op tafel ligt en dat er meteen ook € 128 miljoen op tafel ligt om dat plan te realiseren. Maar er moeten ook administratieve drempels weg-gewerkt worden. Zo moeten subsidies bij private eigenaars sneller uitbetaald worden. Ik vind het heel belangrijk dat je een goede dienstverlening geeft aan de mensen die bereid zijn om mee hun schouders te zetten

onder de realisatie van onze doelstellingen. ANB is zich momenteel aan het organiseren om die goede service te garanderen aan iedereen die meewerkt aan de bosuitbreidingsdoelen.

 Het is de eerste keer dat er een plan op tafel ligt en dat er meteen ook € 128 miljoen op tafel ligt om dat plan te realiseren.

JT: met het oog op het realiseren van de bosuitbreiding bent u als geen ander in staat geweest de aan bos gerelateerde organisaties samen rond de tafel te krijgen. Hoe belangrijk is die samenwerking voor u?

ZD: die samenwerking is cruciaal en vind ik ook echt heel belangrijk. Het project staat of valt met die samenwerking. Vandaar dat

we de bosalliantie hebben opgezet; hierin zitten de mensen die de kennis hebben, de knowhow hebben, die weten hoe je een bos moet planten. Dat gaat van de private landeigenaars tot natuurverenigingen, van De Bosgroepen tot lokale besturen en provincies. Iedereen moet mee het bad in. Zelfs ondernemingen doen mee. Torfs bijvoorbeeld (keten van schoenenwinkels – nvdr) zet ook zijn schouders onder dit project. En ik zie dat ook heel wat andere ondernemers de afgelopen dagen in de kranten komen aanzetten met allerlei bosprojecten. Ik ben dan ook blij als Minister dat we de bosuitbreiding met z'n allen gaan realiseren en dat iedereen in de bosalliantie ook echt de drive heeft om daar werk van te maken. Ook particulieren kunnen trouwens helpen wanneer ook zij een bos willen planten. Die kunnen meedoen via plantjeeigenbos.be. Er is een hele dynamiek aan de gang in de samenleving en die dynamiek moeten we vasthouden. De dynamiek is zelfs groter geworden door toedoen van corona. Mensen kunnen niet op café of restaurant en dus gaan ze wandelen. Waar ik ook in het weekend ga wandelen, ik kom heel veel mensen tegen met hun gezin. Dat is een extra push voor beleidsmakers en ook voor mezelf om die bosuitbreiding nu echt wel te gaan realiseren. We moeten dat doen voor onze kinderen en kleinkinderen. Het zal Vlaanderen immers veel mooier maken. De bosuitbreiding is ook een deel van de oplossing voor de klimaatuitdaging waar we voor staan. Bossen zorgen voor afkoeling tijdens de zomer en dragen bij tot de reductie van CO₂. Ook voor ons mentaal welzijn zijn bossen belangrijk. Zelf doe ik op maandagochtend steeds een wandelvergadering. Anders zit je steeds weer met 2 in een kantoor te

Minister Zuhal Demir © Kabinet minister Demir

vergaderen, terwijl buitenlucht er net voor zorgt dat je meer inspiratie opdoet. Investeren in bossen is dus echt wel belangrijk voor de toekomst van heel veel mensen.

JT: er zijn nog tal van knelpunten om Vlaanderen massaal aan het bebossen te krijgen: ik denk aan de pachtwetgeving waarbij eigenaars niet steeds toegang hebben tot hun eigen grond om te bebossen, de administratieve bekommernissen die bosbeheer met zich meebrengt, de hoge druk op nog beschikbare gronden... Worden deze knelpunten in de nabije toekomst ook aangepakt?

ZD: het regeerakkoord stelt dat de pachtwet wordt hervormd. Ik ben zelf jurist. De pachtwet is heel sterk verouderd en voldoet niet meer aan de noden van vandaag. Die hervorming moet evenwel evenwichtig gebeuren met de nodige aandacht voor de vele gevoeligheden. De bedoeling is dat ik dit samen met collega Crevits ga bekijken.

JT: vele boscijenaars zien omwille van klimaatwijziging en de mogelijk daaraan gelinkte droogte van de afgelopen jaar steeds meer inheemse boomsoorten die het moeilijk hebben. Ziet u het gebruik van meer exotische maar niet-invasieve soorten als een waardevolle aanvulling op de traditioneel Vlaamse boomsoorten?

ZD: we krijgen inderdaad heel veel mails van mensen die nog maar pas bomen hebben gepland en die door de droogte van de afgelopen zomers reeds afgestorven zijn. Hier moeten we rekening mee houden. Beleidsmatig kiezen we voor inheemse boomsoorten die klimaatrobust zijn. Daarvoor kijken we ook al wat meer naar

het zuiden: Noord-Frankrijk, Zuid-Duitsland. We zullen samen met de wetenschappers van het INBO kijken welke soorten klimaatrobust zijn. Zij zullen bepalen welke bomen bijvoorbeeld tegen droogte kunnen. Uiteraard doen we dat ook samen met onze Vlaamse kwekers die hier wereldfaam in hebben en die de komende jaren trouwens heel veel werk gaan hebben. We hebben immers miljoenen bomen nodig. Maar we moeten ook kijken naar de planttechniek: welke gronden zijn geschikt, moeten we niet denken aan andere planttechnieken? We denken dat we op deze wijze het hoofd kunnen bieden aan de droogte en klimaatproblematiek.

JT: private eigenaars zijn steeds actief geweest in het bosbeheer. Vaak speelt hier een economische component. Is er in Vlaanderen plaats voor economische bosbouw?

ZD: in Vlaanderen is er plaats voor duurzame economische bosbouw. Vlaanderen is uiteraard dichtbevolkt, dus wordt er ook veel hout verbruikt. Maar mensen willen ook genieten van natuur en willen het bos in kunnen gaan om te recreëren. Een goed evenwicht vinden is dan ook van groot belang. Een grote uitdaging voor bosbeheerders is goed en transparant communiceren. Ik merk immers dat het kappen van bomen heel gevoelig ligt, ook wanneer bossen worden gekapt om plaats te maken voor heide of andere natuur. Dat is een gevoeligheid in de samenleving waar we rekening mee houden. Ik zeg vaak tegen natuurorganisaties, maar ook tegen bosbeheerders, dat we daar duidelijk moeten over communiceren. Er is plaats voor duurzaam economisch bosbeheer maar we moeten dit verzoenen met andere ecosysteemdiensten die het

bos ons levert. Door open en transparant te communiceren, creëer je immers het nodige draagvlak.

Een grote uitdaging voor bosbeheerders is goed en transparant communiceren. Ik merk immers dat het kappen van bomen heel gevoelig ligt, ook wanneer bossen worden gekapt om plaats te maken voor heide of andere natuur.

JT: graag geven we u ook de kans om in uw eigen bewoordingen de private eigenaars op te roepen hun schouders onder de bosuitbreiding te zetten. Wat is uw boodschap aan hen?

ZD: ik wil jullie in de eerste plaats bedanken als organisatie voor de goede en constructieve samenwerking voor de realisatie van dit project. Ik wil ook jullie leden bedanken die meewerken aan de realisatie van de bosdoelstellingen. Zij die overwegen om mee te doen: doe het voor onze kinderen en kleinkinderen en voor de toekomst van Vlaanderen. Laten we Vlaanderen mooier en groener maken. Vanuit de overheid beloven we dan dat we de private eigenaars geen bijkomende administratieve rompslomp en procedures bezorgen. De overheid zal zich zo organiseren dat ze een goede dienstverlening kan garanderen voor zij die mee instappen in dit project. En we gaan iedereen nodig hebben want ik alleen ga vanuit Brussel die 4.000 ha niet kunnen realiseren. We hebben jullie nodig. Laat ons dan ook allemaal ons steentje bijdragen aan een groener en mooier Vlaanderen.

Landbouwer of exploitant van landbouwgronden?

Eigenaar van landbouwgrond?

Je bent eigenaar van landbouwgrond en je wil kunnen rekenen op steun van een betrouwbare partner? Agriland stelt al zijn expertise voor jouw ter beschikking. Meer info? www.agriland.be

OPROEP: aankoopgebieden voor private eigenaars

Met het oog op het realiseren van duizenden hectaren bijkomend bos werd door minister Demir een samenwerking opgezet met organisaties die bos een warm hart toedragen, waaronder Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen. Om te vermijden dat overheden, natuurorganisaties en private eigenaars elkaar gaan beconcurreren en de grondprijs voor geschikte percelen kunstmatig hoog te laten gaan, werd afgesproken dat ook private eigenaars aankoopgebieden krijgen.

Private eigenaars die op korte termijn hun bosareaal willen uitbreiden krijgen de kans om een aankoopgebied vast te leggen waarbinnen men gronden wil verwerven voor bebossing. Op basis hiervan maken we dan afspraken met de andere partners binnen het programmabureau bos, zodat je alvast van hun geen concurrentie hoeft te verwachten. Op die manier kan de overheid op een kostenefficiënte wijze nieuw bos in Vlaanderen realiseren.

Jouw persoonlijk aankoopgebied opstellen?

Stuur ons een mailtje: info@landelijk.vlaanderen.
Een van onze specialisten neemt dan contact met jou op.

Afbakening van Marckel, Michiel, 10/10/2019

Burgerlijk recht

Het goederenrecht grondig aangepast

Abbeiding van ODF-avoort via Pixabay

Auteur: Bernard Boes, bestuurslid Landelijk Vlaanderen en notaris

In het kader van de grondige modernisering van ons Burgerlijk Wetboek, kwam onlangs het goederenrecht aan de beurt. Het goederenrecht bevat regels die betrekking hebben op de eigendom, mede-eigendom, vruchtgebruik, erfdiensbaarheden, erfpacht, opstal en dergelijke zaken die betrekking hebben op het vermogen. Dit was, op het appartementsrecht na, ongeveer ongeschonden en onveranderd van toepassing gebleven sedert de Code Napoleon. Onze juristen moesten verder werken met instrumenten uit een periode waar de levensverwachting meer dan 1/3 lager lag, waar horizontale eigendom (appartementsrecht) nog nauwelijks gekend was, waar het extreem liberalisme nog de plak zwaaide, en waar het eigendomsrecht kon misbruikt worden tot het ongerijmde (*ius abutendi*) toe.

De professoren Vincent Sagaert (KUL) en Pascale Lecocq (ULG, ULB) kregen de delicate opdracht om van een verstard hoofdzakelijk agrarisch recht uit 1804 een aangepast vehikel te maken bruikbaar voor onze totaal gewijzigde noden van de 21ste eeuw. Hiertoe flexibiliseerden, socialiseerden en moderniseerden zij onder andere het ei-

gendomsrecht, de rechten van vruchtgebruikers, de erfdiensbaarheden, het opstalrecht en de erfpacht.

Deze wet is van toepassing vanaf 1 september 2021. Wij overlopen hierna de belangrijkste aandachtspunten:

1. Overgang onroerende rechten uit hoofde van vererving of legaat

Voortaan zal het onroerend erfrecht (de erfenis van onroerende goederen) heel dikwijls bij notariële akte dienen vastgelegd en bevestigd te worden. De notaris zal een soort erfrechtverklaring specifiek voor onroerende goederen moeten opmaken, zoals dat in Frankrijk reeds bestaat.

2. Verkrijgende verjaring

Bij ongestoord bezit van een onroerend goed of de ligging van een perceelsgrens, gedurende 10 jaar, ter goeder trouw en zonder titel (aankoop of erfenis of andere titel), kan de bezitter zijn eigendomsrecht nu laten vaststellen door de rechtbank. Bij kwade trouw, blijft deze termijn op 30 jaar, zoals vroeger.

Abbeiding van Arak Socha via Pixabay

3. Verticale eigendom

Tot op heden, en bij letterlijke interpretatie van de Code Napoleon is men eigenaar zowel van het luchtruim boven zijn grond als van de gehele ondergrond. De rechtspraak had deze aanspraken reeds gemilderd zowel onder de grond (onder andere voor de mijnbouw) als boven de grond. Befaamd: de rechtbank van Hoei had de klachten van bewoners tegen de aanleg van de kabelbaan naar de citadel uitdrukkelijk verworpen uit reden van rechtsmisbruik.

De nieuwe wet bepaalt dat het eigendomsrecht op de grond zich enkel uitstrekt tot een hoogte boven en een diepte onder de grond die voor de eigenaar nuttig kan zijn voor de uitoefening van zijn bevoegdheden. Bovengrondse elektriciteitsleidingen mogen dus wel dwars over uw eigendom aangelegd worden.

4. Goed om te weten: feitelijk gedogen van de eigenaar

Artikel 3.676 3 zegt letterlijk: “Wanneer een onbebouwd of onbewerkt onroerend goed niet is afgesloten, mag ieder er zich op begeven tenzij de eigenaar van dit perceel schade of hinder hiervan ondervindt of op duidelijke wijze kenbaar heeft gemaakt dat het verboden is voor derden om zonder zijn toestemming de grond te betreden. ...” Misschien zullen bepaalde landeigenaars initiatieven moeten nemen?

5. “Niemand is verplicht in onverdeeldheid te blijven”

De wet maakt een onderscheid tussen mede-eigendom uit nalatenschap en mede-eigendom uit gezamenlijke aankoop.

Bij mede-eigendom uit nalatenschap kan niemand verplicht worden in onverdeeldheid te blijven, tenzij overeenkomst voor ten hoogste 5 jaar.

Bij vrijwillige mede-eigendom (o.a. aankoop in onverdeeldheid) kunnen langere overeenkomsten van onverdeeldheid gesloten worden. Deze zijn echter slechts gedurende 5 jaar tegenstelbaar aan schuldeisers. Zo kunnen de kinderen samen een woning aankopen voor hun ouders en samen bepalen dat deze woning tijdens het leven van de ouders niet kan verkocht worden. Schuldeisers van een mede-eigenaar moeten deze overeenkomst echter maximum respecteren.

6. Erfdienstbaarheden

 Een erfdienstbaarheid, ook in de volksmond “servitude” genoemd is een zakelijk recht (last) op een onroerend goed, het lijdend erf, ten behoeve van een ander onroerend goed, het heersend erf. De meest gekende is “de erfdienstbaarheid van doorgang”.

Er bestaan echter tal van andere erfdienstbaarheden zoals onder andere erfdienstbaarheden van zicht of ook nog van licht.

Tot op heden kende men zichtbare en niet-zichtbare, voortdurende en niet-voortdurende erfdienstbaarheden. Een **erfdienstbaarheid van overgang** is zichtbaar, maar niet voortdurend. Deze kon enkel tot stand komen bij geschreven overeenkomst. Een **erfdienstbaarheid van zicht** is zichtbaar en voortdurend. Deze kon tot stand komen door 30-jarig ongestoord bestaan. Nu hebben we enkel zichtbare of niet-zichtbare erfdienstbaarheden en worden deze gevestigd door de wet of door menselijk handelen. Zij moeten dus niet meer voortdurend zijn.

Zichtbare erfdienstbaarheden moeten door een normaal voorzichtige en redelijke eigenaar, opgemerkt worden aan de hand van bestaande duurzame en zichtbare bouwwer-

ken of geregelde activiteiten van een gebuur op of naast zijn erf. Deze komen tot stand door 30-jarige verjaring.

Men spreekt van “**erfdienstbaarheid door bestemming door de eigenaar**” wanneer een deel van een eigendom door verkoop of verdeling afgesplitst wordt. Bij die afsplitsing kan het zijn dat bepaalde bestaande functionaliteiten (afwatering, elektriciteitsleidingen, plantafstanden van bomen of struiken) van belang waren voor beide te splitsen eigendommen. De wet sprak hier vroeger niet over. De rechtspraak nam over het algemeen aan dat zelfs onzichtbare erfdienstbaarheden (zoals rioleringen die verschillende huizen afwateren) moesten blijven bestaan behoudens andersluidende overeenkomst in de akte.

De nieuwe wet bepaalt nu dat enkel zichtbare erfdienstbaarheden op het tijdstip van de verdeling van de gezegde percelen blijven gelden behoudens andersluidende overeenkomst. Er is nu ook uitdrukkelijk bepaald dat de omvang van de erfdienstbaarheid evolueert rekening houdend met de technische en maatschappelijke evoluties van de maatschappij en onder voorbehoud van de wil van de partijen en het doel van de erfdienstbaarheid. Zo zal een erfdienstbaarheid om met de fiets een woning te bereiken, nu uitgebreid worden voor toegang met de wagen.

7. De afstand van beplantingen tot de buureigendom

De regeling over afstanden van beplantingen en overhangende takken en wortels is in deze wet opgenomen ter vervanging van de desbetreffende artikelen in het Veldwetboek. Zo mogen bomen van meer dan 2 meter hoog tot op 2 meter van de perceelsgrens geplant worden. Deze afstand vermindert tot 50 cm voor kleinere bomen of struiken. Bij het bestaan van een afsluiting verdwijnt de wettelijke afstand voor zover de planten niet hoger reiken dan de afsluiting. Voor overhangende takken of wortels mag, zoals vroeger, de verwijdering nog steeds gevraagd worden (Artikel 37 Veldwetboek).

8. Vruchtgebruik

Het vruchtgebruik is een zakelijk recht, waarbij de titularis uit overeenkomst of erfenis, een tijdelijk recht op gebruik en genot verwerft op goederen van een ander persoon (de blote eigenaar) en daarvan de vruchten (bv. gebruik of huurinkomsten) geniet.

Het vruchtgebruik eindigt nu door overlijden of verloop van de duur maar ook door faillissement of ontbinding (bij vennootschappen) van de vruchtgebruiker.

Vestiging van **successieve vruchtgebruiken** zijn mogelijk. Zo kan men nu vruchtgebruik successief schenken aan verschillende personen. Deze moeten wel in leven zijn op het ogenblik van de schenking. Ze moeten deze schenking ook uitdrukkelijk aanvaarden.

Onverdeeld verkregen vruchtgebruik op verschillende hoofden wast automatisch aan ten voordele van de langstlevende.

Nieuw is dat artikel 3.149 bepaalt dat “**De blote eigenaar** ... het recht heeft om eenmaal per jaar het onroerend goed te bezichtigen.”

Beschrijvende staat bij ingaan vruchtgebruik wordt nu verplicht. Borgstelling daarentegen valt weg. Een weduwe/wedenaar, die vruchtgebruik erft, zal dus verplicht een staat (inventaris) moeten maken na overlijden van eerststervende echtgenoot over de geërfde goederen. Vroeger kon een erfflater/schenker/verkoper u daarvan

ontslaan of bleef die verplichting dode letter. Nu kan men er enkel aan verzaken na het ontstaan van het vruchtgebruik. Een borgstelling voor het goed onderhoud van de goederen, is daarentegen niet meer nodig.

Het is voortaan aan de vruchtgebruiker alleen om het goed in volle eigendom voldoende te **verzekeren**.

De **grove herstellingen** vielen vroeger ten laste van de vruchtgebruiker, tenzij het herstellingen waren aan het geraamte van de woning. Deze vielen dan ten laste van de blote eigenaar. Voortaan worden ze **proportioneel** verdeeld door beiden op basis van de afkoopwaarde van het vruchtgebruik. Zo moest een 90-jarige vruchtgebruiker alleen instaan voor de vervanging van rotte ramen en daar soms meer dan 5 jaar huurinkomsten aan besteden. Nu zal die vruchtgebruiker daar slechts 5 % van de kostprijs voor moeten dragen en de blote eigenaar de rest. Daarentegen zal een nieuw dak ook moeten mee gefinancierd worden door de vruchtgebruiker op basis en in verhouding van zijn levensverwachting.

9. Erfpacht

De erfpacht is een zakelijk gebruiksrecht dat een vol gebruik en genot verleent van andermans goed.

De minimumduur van een erfpacht wordt verlaagd van 27 naar 15 jaar; de maximumduur blijft op 99 jaar.

Er is geen verplichte canon (huur) meer.

Op het einde van de erfpacht, treedt er natrekking op voor de bouwwerken en beplantingen ten voordele van de erfpachtgever. Tenzij anders overeengekomen, moet de eigenaar de erfpachter vergoeden voor de restwaarde van die bouwwerken en beplantingen.

10. Opstal

Het recht van opstal is een zakelijk gebruiksrecht om al dan niet bebouwde volumes... op, boven of onder andermans grond, bouwwerken of beplantingen in eigendom te hebben.

Opstal kan nu ook voor maximum 99 jaar (vroeger maximum 50 jaar).

Behoudens andersluidend beding, gaan de bestaande gebouwen in eigendom over op de opstalhouder voor de duur van zijn opstalrecht. Dat principe is tot op heden andersom.

Op het einde van het opstal treedt er natrekking op voor de bouwwerken en beplantingen ten voordele van de eigenaar. Tenzij anders overeengekomen, moet de eigenaar de opstalhouder vergoeden voor de restwaarde van die bouwwerken en beplantingen.

Een uitgebreide en meer technische versie over dit onderwerp is verkrijgbaar op aanvraag via info@landelijk.vlaanderen

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Landelijk Vlaanderen vzw verzet zich tegen openbaarmaking gelekte kadastrale gegevens

Net wanneer dit nummer van De Landeigenaar klaar was voor druk publiceerde de nieuwswebsite Apache een aantal artikels rond (groot)grondbezit in Vlaanderen. Deze artikelenreeks is gebaseerd op kadastrale gegevens van 2016 die volgens de nieuwssite bij hun kwamen “aanwaaien”. Informatie gebonden aan kadastrale gegevens is in Vlaanderen niet publiek toegankelijk. Dat dergelijke informatie toch beschikbaar komt voor derden is een schending van de privacy en een schending van het recht op bescherming van persoonsgegevens. Uiteraard stellen we ons vragen hoe dit kon gebeuren en zullen we de verantwoordelijke overheidsdienst hiervoor verantwoordelijk stellen.

Persvrijheid is een belangrijke waarde voor Landelijk Vlaanderen. Dat moet evenwel binnen een kader gebeuren waar respect wordt getoond voor persoonsgegevens. Zelfs wanneer verdachten van criminele feiten worden opgepakt, staan ze in de krant met slechts hun initialen. Maar wanneer men de gegevens te pakken krijgt van grondeigenaars, worden deze met naam en toenaam vermeld. Dit kan voor onze organisatie absoluut niet. We hebben dan ook de nodige juridische stappen ondernomen.

We betreuen ook de sfeerschepping rond grondbezit terwijl heel wat kleine en grote eigenaars zich dagdagelijks inzetten voor een mooi en groen Vlaanderen.

Wens je aan te sluiten bij deze juridische procedure of wens je Landelijk Vlaanderen te ondersteunen bij hun juridische actie dan kan je ons steeds contacteren op: info@landelijk.vlaanderen.

Persbericht van Landelijk Vlaanderen, 10 maart 2021

Landelijk Vlaanderen vzw is de belangenvereniging van alle private eigenaars, klein en groot, met bossen, natuurgebieden, historische eigendommen, landbouwpercelen... Op die manier vertegenwoordigt Landelijk Vlaanderen vzw een oppervlakte van 650.000 ha in Vlaanderen.

Landelijk Vlaanderen vzw heeft gisteren met verbazing kennis genomen van het feit dat grote hoeveelheden kadastrale gegevens zouden zijn gelekt. Bepaalde media hebben de intentie aangekondigd om deze gegevens openbaar te maken en Landelijk Vlaanderen vzw wenst zich hiertegen te verzetten.

Landelijk Vlaanderen vzw respecteert uiteraard de persvrijheid, maar meent dat het recht op privacy en op bescherming van persoonsgegevens ook moet worden gerespecteerd. Om die reden wordt aan de betreffende media verzocht de private gegevens niet verder bekend te maken.

Bovendien dringt Landelijk Vlaanderen vzw aan op een dringend intern onderzoek bij de federale dienst patrimoniumdocumentatie, die de betreffende gegevens beheert en datalekken dient te voorkomen.

In memoriam

Sadi Emmanuel Claeys

“Je zal de zee en de polder eeuwig liefhebben...”

°29 maart 1946 – †16 december 2020

Het is met groot verdriet dat wij eind vorig jaar het droeve nieuws te horen kregen van het heengaan van de heer Sadi Claeys. Sadi had eerder zijn activiteiten bij Landelijk

Vlaanderen afgebouwd omwille van een aanhoudende ziekte, maar bleef beschikbaar als effectief lid van de Algemene Vergadering.

Naast zijn passie voor het water: zee, zeilen en polders, was Sadi ook een actief buitenmens in het Krekengebied. In Assenede kwam hij tot rust met zijn familie. Hij genoot er enorm van de natuur.

Als jager en landeigenaar was hij ambassadeur voor de private beheerders in het Natura 2000-overleg. Hij dacht na over de toekomst van zijn geliefde Meetjesland en ontwikkelde mee enkele visies. Daarbij was hij zeer vooruitstrevend en werd door iedereen geapprecieerd voor zijn open geest en nieuwe ideeën.

“Een aimabel persoon, aangenaam in de omgang en een warm mens.”

Zelf nam hij ook op terrein het voortouw in privaat natuurbeheer en kwam op voor de rechten van private beheerders. Daartoe zetelde hij ook namens de private eigenaars in de Algemene Vergadering van het Regionaal Landschap Meetjesland, waarmee hij een nauw contact onderhield. We konden steeds rekenen op Sadi's praktische inzichten in de aanloop van het nieuwe instrumentarium voor natuurbeheer. Zelf was hij ook bezig met de opmaak van zijn eigen natuurbeheerplan. De uitwerking ervan zal hij nu overlaten aan de volgende generatie.

De voorzitter, de directie, het bestuur, de leden van de algemene vergadering en de werknemers betuigen hun medeleven aan zijn echtgenote, zijn kinderen, zijn kleinzoon en zijn naasten.

*Ik sta aan de waterlijn op het strand.
Een zeilboot vaart in de ochtendbries,
en vertrekt naar de oceaan.
Hij is schoonheid, hij is leven.
Ik kijk naar hem tot hij verdwijnt aan de horizon.
Iemand naast me zegt: « hij is vertrokken! »*

*Vertrokken naar waar?
Verdwenen uit mijn zicht, dat is alles!
Zijn mast is nog steeds zo hoog,
zijn romp heeft nog steeds de kracht
om zijn menselijke last te dragen.
Zijn volledige verdwijning uit mijn zicht is in mij,
niet in hem.*

*En net als er iemand dichtbij mij
zegt: « hij is vertrokken! » ,
zijn er anderen die hem aan de horizon zien verschijnen, hem tot hen zien komen en uitroepen van vreugde :
« Daar is hij! »
Dat is de dood!
Er zijn geen doden.
Er zijn levenden op beide oevers.*

Natuur

Doelstellingen niet behaald? Geen probleem!

Nieuwe nog straffere doelstellingen als oplossing voor een groen imago!

Auteur: Jurgen Tack

Vlaanderen en bij uitbreiding Europa leggen op regelmatige tijdstippen doelstellingen vast met het oog op het realiseren van het biodiversiteitsbehoud. Zowel op Vlaams als op Europees niveau worden deze doelstellingen systematisch niet behaald. Geen reden voor de beleidsmakers om verder de focus te leggen op de realisatie van deze doelstellingen. Wel een goede reden om nog straffere doelstellingen naar voor te schuiven waarvan we a priori weten dat ze opnieuw niet behaald zullen worden.

Zowel op Vlaams als op Europees niveau worden deze doelstellingen systematisch niet behaald.

De Europese biodiversiteitsstrategie 2030 wil dat tegen 2030 30 % van het Europese land een beschermd statuut heeft (momenteel is dat 26 %). 10 % van de Europese landoppervlakte moet een strikte natuurbescherming krijgen (bij het schrijven van dit artikel betekent dat geen jacht, visvangst en bosbouw – de definitie is evenwel nog onder discussie). Momenteel heeft 3 % van het Europese land een strikte natuurbescherming. Het blijft onduidelijk hoe dit zich moet verhouden met het Natura 2000-netwerk dat momenteel 18 % van de Europese landoppervlakte inneemt maar dat vanuit het uitgangspunt vertrekt dat in Natura 2000-gebieden plaats moet zijn voor ecologische, sociale en economische activiteiten.

Europa kan de 10 % strikte bescherming trachten te realiseren in Natura 2000-gebieden, maar ondermijnt dan zijn eigen visie dat in deze gebieden plaats is voor ecologische, sociale en economische activiteiten. Wanneer de 10 % strikte bescherming buiten de Natura 2000-gebieden moet gerealiseerd worden, stelt zich de vraag of de afbakening van de gebieden wel op een goede wijze is verlopen.

De doelstellingen uit de Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 zijn ambitieuzer dan deze van de Europese Biodiversiteitsstrategie 2020. Dat Europa amper doelstellingen uit deze biodiversiteitsstrategie wist te realiseren (zie kaderstuk) is daarbij geen belemmering. Maar ook in Vlaanderen worden doelstellingen niet gehaald.

Groene hoofdstructuur

Naar analogie met de Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur werd op het eind van de jaren 80 in Vlaanderen werk gemaakt van een Vlaamse groene hoofdstructuur. Daarbij werden verschillende nieuwe beleidscategorieën voorzien:

- de groene hoofdstructuur met natuur-

- kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, natuurbuffer-gebieden en natuurverbingsgebieden;
- de ecologische infrastructuur met puntvormige elementen, lineaire elementen en vlakvormige elementen;
- groen in stedelijk gebied;
- aardkundige waarden.

Samen met de groene hoofdstructuur werden ook reservaten, regionale landschappen en zelfs nationale parken naar voor geschoven. Voor het eerst was ook sprake van een gebiedsgerichte aanpak en het belang van ecologische kwaliteitsnormen. Een streefcijfer van 72.200 ha werd vooropgesteld om te realiseren voor 1995. Een cijfer dat nooit behaald zou worden.

VEN en IVON

In 1997 werd met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen de doelstelling om de open ruimte in het buitengebied maximaal te vrijwaren voor landbouw, natuur en bos naar voor geschoven. Samen met de natuur- en landbouworganisaties maakte de Vlaamse regering afspraken om te evolueren naar:

- 750.000 ha agrarisch gebied, een afname van 56.000 ha
- 125.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)
- 150.000 ha natuurverwevingsgebied (NVWG)
- 53.000 ha bosgebied, een toename van 10.000 ha bosgebied

De realisatie van een Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON), bestaande uit natuurverwevingsgebieden (150.000 ha) en natuurverbindingsgebieden waar natuur nevens geschikt is aan recreatie, landbouw of wonen (hier werden geen doelen vastgelegd).

Volgens het Natuurdecreet en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) moesten er 125.000 ha VEN en 150.000 ha natuurverwevingsgebied (NVWG) afgebakend zijn tegen 2003. Deze doelstellingen werden niet behaald.

Uiteindelijk werd het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) herzien: natuurverwevingsgebieden werden gereduceerd tot 80.000 ha tegen 2012. Eind 2019 werd 74 % van het VEN (ongeveer 93.000 ha) en 8 % van de natuurverwevingsgebieden (6.300 ha) gerealiseerd. De doelstellingen werden dus tot op heden dus nog steeds niet behaald.

DE EUROPESE BIODIVERSITEITSSTRATEGIE 2020

Streefdoel 1: HET INSTANDHOUDEN EN HERSTELLEN VAN DE NATUUR

De Vogel- en Habitatrichtlijnen moeten beter toegepast worden en de Europese Unie moet daar beter op toezien. Hiertoe moeten de Lidstaten de bestaande wetgeving beter toepassen. Dat kan door een beter beheer en herstel van de Natura 2000-gebieden en door hier de nodige middelen voor te voorzien. Dit moet resulteren in het stopzetten van het biodiversiteitsverlies en het herstel tegen 2020 mogelijk maken.

NIET BEHAALD

Streefdoel 2: HET HANDHAVEN EN VERBETEREN VAN ECOSYSTEMEN EN ECOSYSTEEDIENSTEN

Minimaal 15 % van de bedreigde ecosystemen moet tegen 2020 hersteld zijn. Dit met het oog op het vermijden van elk nettoverlies voor zowel de ecosystemen als hun diensten.

NIET BEHAALD

Streefdoel 3: HET VERZEKEREN VAN DE DUURZAAMHEID VAN LANDBOUW EN BOSBOUW

Tegen 2020 moet op een zo groot mogelijke oppervlakte landbouwgrond (grasland, akkerbouw en meerjarige teelten) biodiversiteitsgerelateerde maatregelen van toepassing zijn.

Tegen 2020 moeten er bosbeheerplannen of gelijkwaardige instrumenten opgesteld zijn voor alle bossen in overheidsbezit en voor bosgebieden vanaf een bepaalde omvang.

NIET BEHAALD

Streefdoel 4: HET VERZEKEREN VAN EEN DUURZAAM GEBRUIK VAN VISBESTANDEN

De hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet bijdragen tot het behalen van maximale duurzame opbrengsten (MDO's) tegen 2015. De duurzaamheid van een populatie wordt bepaald op basis van leeftijdsopbouw en grootteverdeling. Tegen 2020 moet een goede milieutoestand bereikt worden zoals omschreven in de kaderrichtlijn "mariene strategie".

NIET BEHAALD

Streefdoel 5: HET BESTRIJDEN VAN INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN

Gezien het gevaar die invasieve soorten opleveren voor de biodiversiteit moeten deze op passende wijze bestreden kunnen worden. Hiervoor is een performante regelgeving op Europees niveau nodig. Deze regelgeving dient uitgewerkt te worden.

BEHAALD

Streefdoel 6: HET AANPAKKEN VAN DE MONDIALE BIODIVERSITEITS-CRISIS

De EU moet ook wereldwijd een rol van betekenis spelen bij het bestrijden van de biodiversiteitscrisis. Daartoe dient het de verbintenissen na te komen die werden aangegaan ter gelegenheid van de 10de conferentie der partijen (CoP10) bij het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit (2010, Nagoya).

NIET BEHAALD

De evaluatie van de Europese biodiversiteitsstrategie 2020 is momenteel in uitvoering. Dit heeft de Europese beleidsmakers niet belet om alvast nieuwe doelstellingen naar voor te schuiven die nog ambitieuzer zijn.

10.000 ha bijkomend bos

Huidig minister Demir heeft intussen de handschoen opgenomen en wil deze legislatuur 4.000 ha bijkomend bos realiseren en tegen 2030 moeten dat er 10.000 zijn. Dat moet gerealiseerd worden bovenop de nog te compenseren ontbossing (ongeveer 900 ha), zonder daarbij de boscompensatie voor de Oosterweelverbinding (ongeveer 400 ha) en voor de uitbreiding van de Brusselse Ring (ongeveer 100 ha) in rekening te brengen. Wanneer dit artikel geschreven wordt (halfweg februari 2021) staat de bosteller op 125,1 ha nieuw bos en 76,3 ha compensatiebos. De beoogde 4.000 ha deze legislatuur is nog ver weg!

Landschapsparken en nationale (Vlaamse) parken

Dat de gewenste oppervlaktes VEN en IVON na bijna 25 jaar nog steeds niet behaald zijn, is geen reden om niet opnieuw bijkomende doelen naar voor te schuiven. In het regeerakkoord en de beleidsnota van de minister werd opgenomen dat er 4 nationale parken, naast het reeds bestaande Nationaal Park Hoge Kempen zouden

worden gerealiseerd. Daarnaast werd ook gesteld dat er werk zou worden gemaakt van landschapsparken.

 Een nationaal park omvat een aaneengesloten gebied van minimum 5.000 ha aan groene bestemming.

Een nationaal park omvat een aaneengesloten gebied van minimum 5.000 ha aan groene bestemming: natuur-, reservaat-, park-, buffer- of bosgebied. Die 5.000 ha kan al dan niet lands- of gewestgrensoverschrijdend zijn. Hier en daar wordt intussen al geopperd dat 5.000 ha niet groot genoeg zal zijn en dat 10.000 ha een betere doelstelling zou zijn.

Naast de nationale parken wil de Vlaamse Regering ook landschapsparken realiseren.

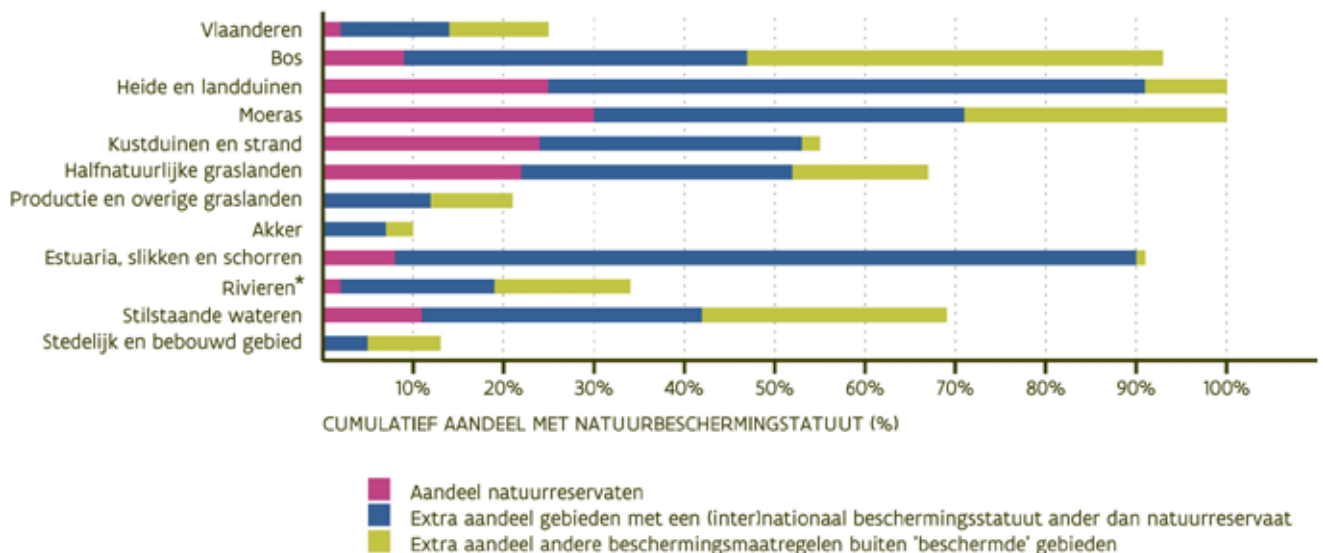

 Landschapsparken willen ondersteuning bieden voor de samenwerking tussen natuur, landbouw en toerisme.

Dit met het oog op het verbeteren van de kwaliteit van het landschap.

Met nationale parken en landschapsparken krijgt Vlaanderen een nieuwe laag aan natuurinitiatieven. Dat intussen doelstellingen van vorige eeuw nog niet gerealiseerd zijn, is daarbij een bijkomstigheid.

Vlaanderen: de cijfers anno 2021

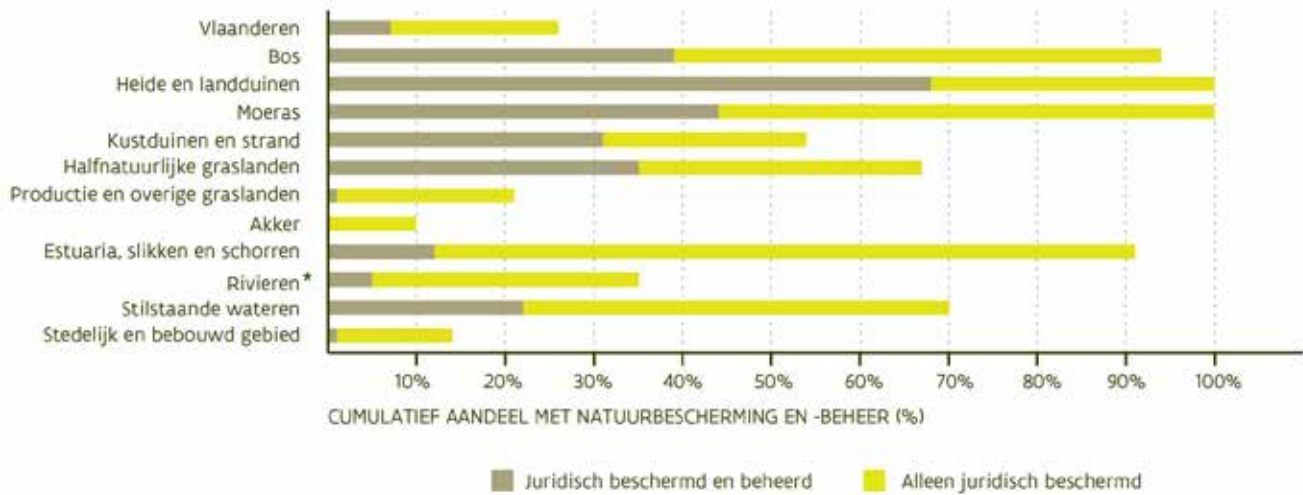
Terwijl beleidsmakers steeds opnieuw de natuurdoelstellingen heruitvinden is vandaag 26 % van Vlaanderen juridisch beschermd, 14 % van Vlaanderen ligt binnen gebieden met een internationaal beschermingsstatuut (Natura 2000, Ramsar, ...). 2 % van Vlaanderen is strict beschermd (natuurreservaat). Figuur 1 geeft een overzicht hoe deze beschermingsstatuten verdeeld zijn over de belangrijkste habitats in Vlaanderen.

Figuur 1: Oppervlakteaandeel gelegen in een zone waarbinnen natuur een of andere vorm van juridische bescherming geniet. De mate en wijze van bescherming verschillen sterk tussen de 3 beschermingscategorieën. (*)Bij de rivieren gaat het om het lengteaandeel. (Bron: Schneiders A. Et al. (red.), Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020(2). Brussel.)

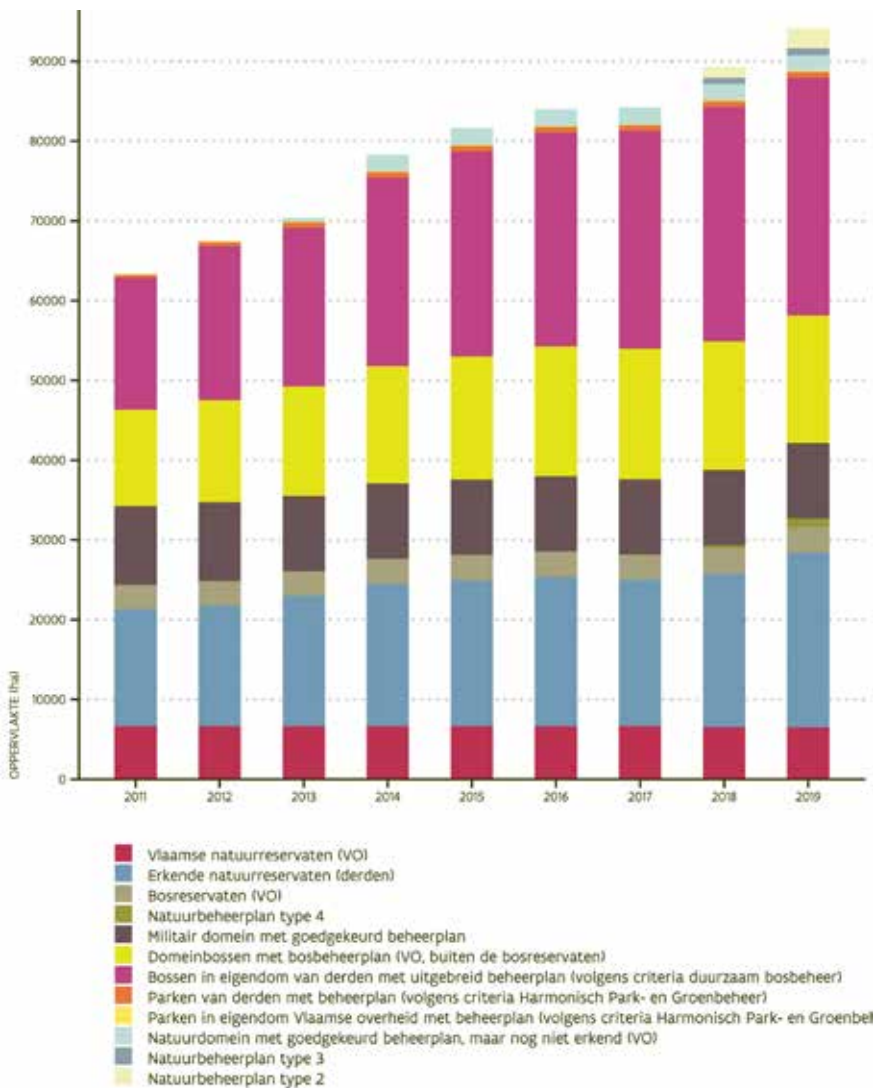
Slechts ¼ van de beschermde oppervlakte wordt natuurgericht beheerd. Een groot verschil met de totale oppervlakte juridisch beschermd natuur. Vanuit Landelijk Vlaanderen zijn we vragende partij om op de reeds beschermde gebieden een effectieve beheer uit te voeren vooral- eer verdere natuur aan te kopen zonder dat daar een effectief beheer gegarandeerd wordt.

Figuur 2: Oppervlakteaandeel dat alleen wettelijk beschermd is en dat zowel wettelijk beschermd is als natuurgericht beheerd wordt in Vlaanderen en de ecosystemen. (*)Bij de rivieren gaat het om het lengteaandeel. (Bron: Schneiders A. Et al. (red.). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020(2). Brussel.)

De oppervlakte effectief beheerde natuur gaat gelukkig in stijgende lijn. In 2019 bedroeg de totale oppervlakte met effectief natuurbeheer 94.129 ha of 7 % van Vlaanderen.

Figuur 3: Evolutie van de oppervlakte aan gebieden met een goedgekeurd (natuur)beheerplan (data-bron: Agentschap voor Natuur en Bos). (Bron: Schneiders A. Et al. (red.). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020(2). Brussel.)

We hebben resultaten nodig, geen bijkomende doelen

Landelijk Vlaanderen ondersteunt zijn leden, private landeigenaars, bij het realiseren van natuur op hun terreinen. Toenemende administratieve verplichtingen en steeds kleiner wordende vrijheden dwingen private eigenaars in een keurslijf om op steeds uniformere wijze aan natuurbeheer te doen. Nochtans is het net de diversiteit aan beheer die garanties geeft om de biodiversiteitsdoelen te halen. We kunnen daarbij makkelijk de vergelijking maken met de bestrijding van de COVID 19-pandemie waarbij we niet al ons geld inzetten op de ontwikkeling van een enkel vaccin. Het is immers de diversiteit aan vaccins die ons in staat zal stellen het hoofd te bieden aan verschillende varianten van het virus. Het is niet anders bij het natuurbehoud. Door vele vormen van beheer te accepteren kan het bij een specifiek beheer al eens verkeerd gaan zonder negatief effect over het gehele Vlaamse grondgebied.

We hebben geen nood aan bijkomende doelen, aan strictere bescherming, aan grotere oppervlaktes, aan meer administratie. We hebben nood aan effectief natuurbehoud!

Bosbouw

Ledenvoordeel: financiële steunmaatregel bij de aanplanting van bomen

Auteur: Ute De Meyer - Bron: Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij

Ben je lid van Landelijk Vlaanderen en ben je van plan om te (her)bebossen of heb je in de herfst/winter van 2020-2021 geplant? Dan hebben wij goed nieuws voor jou!

Onze zusterorganisatie, de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij (KBBM), heeft namelijk overeenkomsten afgesloten met private bedrijven. Deze verschillende partners bieden Belgische bosbouwers financiële ondersteuning voor (her)bebossingsprojecten. Met dit bedrag willen ze bosteigenaars helpen om het hoofd te bieden tegen de huidige gevolgen van de sanitaire en klimaatcrisis (cfr. essentaksterfte, letterzetter...). Ook willen ze de toekomst veiligstellen door het bos weerbaarder en meer divers te maken. Daarnaast wordt ook een budget ter beschikking gesteld voor informatieverbreiding; opleidingen voor een duurzaam bosbeheer en de sensibilisering van het publiek.

pen, aanplanting van nieuwe soorten en andere innovatieve projecten (raadpleeg KBBM hierover).

6. Andere soorten van herbebossingsprojecten.

Tot op heden heeft KBBM bovenstaande prioritering nog niet moeten toepassen omdat ze steeds voldoende financiële middelen heeft gehad voor alle dossiers.

Bij een heraanplanting van naaldbomen moet minstens 10 % van de oppervlakte heraan geplant worden met loofbomen.

Hoe gaat het in zijn werk?

KBBM en de eigenaar die van de steunmaatregel bij de aanplanting geniet, verbinden zich ertoe om de hieronder beschreven voorwaarden na te leven. Het formulier wordt ingevuld en ondertekend door de eigenaar of zijn gemachtigde beheerder (cfr. De Bosgroepen). De aanplanting moet voldoen aan de algemene en bijzondere voorwaarden die hierna worden vermeld. De KBBM verbindt zich er dan weer toe om het contract na te leven dat werd afgesloten met de privébedrijven die het project steunen.

Welke percelen komen in aanmerking?

Voor de selectie van de percelen, hanteert KBBM onderstaande volgorde van prioritering:

1. Percelen die gecertificeerd zijn in het kader van duurzaam bosbeheer (PEFC of FSC).
2. Herbebossingsprojecten met minstens 2 verschillende boomsoorten.
3. Herbebossing van percelen die door een klimatologisch of sanitair risico een verminderde houtopbrengst tot gevolg hebben in vergelijking met kaprijpe, gezonde bomen. Hieronder vallen de herbebossingen na kaalkap van de door letterzetter aangetaste fijnsparbestanden, vervroegde kap van essen aangetast door essentaksterfte, omgewaaide bomen, brand en andere sanitaire schade die heeft geleid tot de vervroegde houtkap of de waardevermindering van de bomen/het hout.
4. Percelen waar aan bosuitbreiding gedaan wordt, m.a.w. percelen waar voorheen nog geen houtopbrengst was.
5. Innoverende herbebossingen: verrijking van de natuurlijke verjonging door de techniek van het aanplanten van kloem-

Wat zijn de algemene voorwaarden?

- Er kan **slechts één aanvraag** worden ingediend per eigendomstitel en maximum één keer om de 3 jaar.
- De eigenaar moet lid zijn van de KBBM, Landelijk Vlaanderen of NTF en in orde zijn met zijn/haar ledenbijdrage. De eigenaar moet minstens gedurende 5 opeenvolgende jaren lid blijven en aangifte doen van zijn/haar beboste oppervlakken. Meer informatie over ons lidmaatschap vind je terug op landelijk.vlaanderen/nuttige-info/lid-woorden/
- De heraanplanting betreft **een oppervlakte van minstens 0,5 ha**. Deze regel is niet van toepassing bij bomen in een rij, populierenteelt en agroforestry. In deze bijzondere gevallen moet het project minstens 500 bomen omvatten (aanplanting en eventuele verjonging) op de totale oppervlakte.

Afbeelding van Sarah Suijken via Pixabay

met de doelstellingen van duurzaam bosbeheer waartoe de KBBM zich heeft verbonden (Milieubeleid en Voortgangsplan verbonden met de ISO 14.001 en PEFC-certificatie). Afwijking moeten dan ook steeds beargumenteerd worden.

De financiële steun wordt vastgesteld op 1 €/boom met een maximumbedrag van € 2.000 per aanvrager.

Bedrag

De financiële steun wordt vastgesteld op 1 €/boom met een maximumbedrag van € 2.000 per aanvrager. Is je bos gecertificeerd, dan heb je recht op 1,2 €/boom ofwel max. € 2.400. De aanwezigheid van een natuurlijke verjonging op het te herbebossen perceel kan gedeeltelijk in rekening worden genomen als deze behouden blijft. De op het perceel geplante of natuurlijk aanwezige struiken komen ook in aanmerking.

Is je beplanting correct uitgevoerd en gecontroleerd, dan ontvang je de volledige financiële steun in één keer.

Hoe dien ik mijn dossier in?

Er zijn 2 verschillende opties om je formulier in te vullen:

- **Digitaal:** Surf naar www.srfb.be/ai-de-au-reboisement-formulaire/ en vul de "steunmaatregel bij de planting van bomen" digitaal in. Opgelet, online zal je het formulier enkel in het Frans kunnen invullen. Aan de hand van de Nederlandstalige versie zou dit geen probleem moeten vormen.
- **Per post:** druk het Nederlandstalige formulier af, vul het in en stuur het met de post naar KBBM, Bischoffsheimlaan 1-8, bus 3, 1000 Brussel.

Contact

Heb je nog vragen over de voorwaarden of je dossier. Dan kan je steeds terecht bij Nicolas Dassonville.

E-mailadres: nicolas.dassonville@srfb-kbbm.be

Telefoonnummer: 02 227 56 50

Formulier Steunmaatregel bij de aanplanting van bomen

versie van 16 november 2020

 KONINKLIJKE BELGISCHE BOSBOUWMAATSCHAPPIJ
DEZ FORMULIER KAN OOK ONLINE WORDEN INGEVULD: WWW.SRFB.BE/AL-PLANT-VEEN-BOOM/HERBEBOSSING

Ik ondergetekende: Mevrouw De heer

VOORNAAM: _____

NAAM: _____

ADRES: _____

STAD: _____ POSTCODE: _____

TELEFOON: _____

FAX: _____

GSM: _____

E-MAIL: _____

Handelend in de hoedanigheid van:

EIGENAAR:

VERTEGENWOORDIGER VAN DE ONVERDEELDHEID:

VERTEGENWOORDIGER VAN EEN VENNOOTSCHAP:

MANDATARIS (EXPERT, COÖPERATIE, ...)

IK BEN LID VAN DE FNEP

ANDERE, TE PRECISEREN: _____

- **De aangeplante soorten moeten standplaatsgeschikt zijn;** diversiteit bij de keuze van de soorten wordt aangehouden.
- Indien de toestand van het perceel en de specifieke lokale context het toelaten, zou het project ten minste 2 verschillende boomsoorten moeten omvatten.
- Bij een heraanplanting van naaldbomen moet minstens 10 % van de oppervlakte heraanplanten worden met loofbomen.
- De aanleg van een kunstmatige drainage is niet toegelaten op het perceel dat de steun geniet.
- Het plantgoed moet van betrouwbare herkomst zijn en er moet een certificaat van herkomst worden afgeleverd door de boomkweker.
- De plantdichtheid bedraagt minimum 600 planten/ha en maximum 2.500 planten/ha. In sommige specifieke gevallen (populiereenteelt, bomen in rij, agroforestry...) zou een kleinere dichtheid kunnen worden toegestaan (raadpleeg KBBM hierover).
- De eigenaar verbindt zich ertoe om de eventuele plaatsing van een infopaneel te aanvaarden met daarop informatie betreffende het bedrijf dat de aanplanting van de bomen sponsort. De locatie en het formaat van het paneel wordt tussen de twee partijen overeengekomen. Het gemiddelde formaat van het paneel is een A3.
- Op het moment van de aanplanting verbindt de eigenaar zich ertoe om een sensibiliseringsactie voor het publiek door de KBBM toe te laten. De details moeten tussen de partijen worden overeengekomen.
- Een afwijking van de algemene voorwaarden is mogelijk mits instemming van beide partijen, maar moet verenigbaar blijven

Landgoed in de kijker

Het kasteeldomein van Westmalle

Kempische krans van maatschappelijk engagement en verbondenheid

Interview door Alec van Havre

Midden in de Antwerpse Kempen ligt het eeuwenoude kasteeldomein van Westmalle, als een uniek geheel van kasteel met park, bossen, imposante dreven, landerijen en zeer mooi bouwkundig erfgoed. Dat dit nog steeds een aantrekkelijk en waardevol domein uitmaakt, is de grote verdienste van de familie van der Straten Waillet, die zich meer dan een eeuw voor de Malse gemeenschap heeft ingezet en reeds lange tijd aangeeft wat een klassiek, maar maatschappelijk gedragen landgoed kan betekenen. Over deze aspecten gaan wij graag in gesprek met de familiale beheerder, baron Thierry van der Straten Waillet.

AvH: de prachtige ligging in het centrum van Westmalle maakt het karakter uit van het familiaal landgoed. Kan u ons hierover iets meer vertellen?

TvdSW: het kasteeldomein is minder dan een kilometer van de dorpskern van Westmalle gelegen en is er ook ruimtelijk en esthetisch mee verbonden door de prachtige kasteeldreef die het kasteel met de Sint-Martinuskerk verbindt. Deze dreef uit 1650 verschijnt dan ook op de Ferrariskaart en telt aan weerskanten een dubbele rij volwassen zomereiken, wat een majestueus karakter aanbrengt. Deze klassieke kasteel-kerkrelatie zorgt voor een opvallende structuur in het landschap, zeker met verderop het kasteel met park en de aanpalende landerijen, dreven en bossen. De omgeving en het kasteel zijn sinds 1977 beschermd als cultuurhistorisch landschap. Het mooie is dat deze ruimtelijke verbondenheid ook nog steeds een

menselijke invulling heeft met de hartelijke en opbouwende relaties die mijn familie al generaties lang met de Malse gemeenschap aanhoudt.

Het domein zelf is meer dan 100 ha groot, waarvan ongeveer 1/3 uit bossen en dreven bestaat, de helft uit landbouwgrond en het resterende deel het kasteel en bijgebouwen, het park en de vijvers beslaat. Typerend is ook dat er enkele familieleden steeds op het domein wonen en heel wat eigendom op aanhouden, waaronder mijn tante op het kasteel (is nu eeuweling) en mijn moeder (gezegende leeftijd van 103 jaar) in haar huis, net als haar schoonzuster en mijn broer en zijn gezin, en dit terwijl ik zelf al de 79 jaren bereikt heb!

Het familiaal karakter en onze gemeenschapszin heeft dus veel bijgedragen tot het ophouden van dit mooie geheel, dat volgens een gezamenlijke visie beheerd wordt.

Met het vertrouwen van de verschillende eigenaars, treed ik voor vele aspecten op als beheerder van het domein.

AvH: de interessante geschiedenis van het kasteeldomein is nauw verwant met het erfgoedgehalte. Kunt u dat nader toelichten?

Vermakelykheden van Brabant, 1770: "Westmael. ... Het kasteel van de plaats is geen der minste van het Land." Aanzicht met vroegere hoofdingang en ophaalbrug ten zuiden.

TvdSW: Jazeker, uit diverse bronnen vernemen we dat de meiers van de hertog van Brabant reeds in 1100 op een grote hoeve binnen de perimeter van de huidige kasteelgrachten woonden, het Hof van Driesche. Midden de 15de eeuw nam het geslacht van der Molen de erfmeierij en het hof over, en in de 16de eeuw hadden zij ook de heerlijkheid Westmalle in handen en huwde de kleindochter van ridder Hendrik van der Molen met een nazaat van de familie de Cotereau. In 1561 verbouwde hun zoon Erard het Hof tot een adellijk kasteel. In 1644 verwierf Robert de Cotereau "hoge en middele heerlijkheid" en maakte het kader rond het kasteel tot een "hof van plaisantie". Dit kader werd opeenvolgend door de families Fariseau, Robijns, de Moitrey, Powis de Tenbossche en hun nazaten de Norman aangehouden tot na de Franse Revolutie. In 1848 volgden de gebroeders Bovie, diamanthandelaars, die het in 1874 aan jonker Louis Geelhand verkochten. Deze maakte het reeds in 1878 over aan mijn overgrootoom en -tante, baron Emile de Turck de Kersbeek (later ook burgemeester van Westmalle) en zijn echtgenote Joséphine de Brouhoven de Bergeyck (zuster van de gekende burgemeester van Beveren en bewoner van Cortewalle). Zij waren het die het renaissancekasteel uit 1561 tot het huidige aanzicht verbouwden.

Zij deden hiervoor beroep op de actieve Antwerpse architect Joseph Schadde, die bijv. ook het aanzicht verzorgde van de kastelen van Vlamertinge bij Ieper of van Ten Berge aan het kanaal in Koolkerke (Brugge).

Deze architect heeft ook een lange lijst van parochiekerken en pastorijen op zijn palmares, voornamelijk in onze provincie. Door de werken van 1878 (de ronde toren, de overdekte galerij, het trapenhuis en het perron aan noordzijde) is de toegang tot het kasteel in feite gedraaid. Oorspronkelijk kwam men langs de ophaalbrug (zuiden) binnen. Nu is de enig toegang tot kasteel naar het noorden gericht. De restanten van de ophaalbrug zijn in de vijver teruggevonden en de muur vertoont nog altijd het aanzicht van de vroegere toegangspoort, wat historisch zeer figuratief is.

Het uitgestrekte landschapspark in Engelse stijl met vergezichten, paden in lusvorm, vijver en grachtenstelsel, dateert van 1848.

Het is een ontwerp van de Duitse landschapsarchitect Friedrich Eduard Keilig, die bijv. ook de architect is van het Maria-Hendrikapark in Oostende, de aanplanting van de Louizalaan in Brussel, het ontwerp van het Ter Kamerenbos of het Antwerpse stadspark.

Ten oosten van het kasteel ligt een opmerkelijk dienstgebouw in cirkelvorm, de Ronde Bouw uit de 19de eeuw, met hierin schuren, hoozolders, stallen, een loods voor ruituigen en een woning voor personeel. De vorm is zeer atypisch: een rondgaande gevel van 16 traveeën met 1 verdieping en een centraal kegelvormig leien dak met een metalen structuur en eronder een omlappend rieten dak.

Over de eeuwen deden het kasteel en de bijgebouwen verschillende keren (o.a. in 1585, en zeker in 1914 en 1945) dienst als schuilplaats voor de bevolking van Westmalle. In een zekere zin bleef de vroegere vestingfunctie dus behouden.

Ten westen van het kasteel bevindt zich nog een goed bewaarde ijskelder. Reeds in 1561 werd het bestaan van een ijskelder op het domein gemeld.

De Grote Hoeve dateert ook uit deze periode (1853) en verschijnt als een langwerpige U-vormige boerderij met losse eenheden. Het geheel bestaat uit twee grote woonstalhuizen en een schuur. Een dergelijke plaatsing van gebouwen was een nieuwigheid, te danken aan het innovatieve vermogen van de gebroeders Bovie, die ook in de Antwerpse diamantslijperij als echte pioniers de stoommachine introduceerden en zo jaarlijks 20.000 karaat aan diamant produceerden. In 1848 kochten zij het kasteel van Westmalle en 4 jaar later ook nog het jachtdomein van de prinsen van Salm-Salm, het Bos van Hees in Rijkvorsel. De jongste broer, Joannes Bovie, was eveneens burgemeester van Westmalle in de periode 1855-1877.

Het park telt ook nog drie esthetische en verankerde bruggen in baksteen.

De hoofdbrug heeft drie segmentbogen met diamantkopsleutels over de gracht en een smeedijzeren hek uit 1878. De brug aan de Ronde Bouw (hersteld in 1893) en de Tuinbrug (1904) hebben elk twee segmentbogen en een hek met sluitende delen.

AvH: u sprak van een gezamenlijke beheersvisie. Op welke manier worden de functies van het domein beheerd?

TvdSW: onze beheersvisie hebben wij in een geïntegreerd beheerplan samengebracht dat in 2017 goedgekeurd werd. Dit plan dekt het beheer voor natuur en bos (type 2) en erfgoed en voorziet in een toegankelijkheidsregeling voor wegenissen en de opengestelde percelen.

Al bij al vormen wij een zeer klassiek beheerd landgoed. De landerijen zijn al van oudsher verpacht en ook de verhuur van woningen draagt bij tot de nodige inkomsten naast deze van het bosbeheer. Maar algemeen beschouwd vallen de lasten hoger uit dan de baten en is het tenslotte de inzet van de familie die het plaatje doet kloppen. De woonfunctie ten dienste van de oudere generatie is voor de gebouwen nog steeds een prioritaire functie, wat zijn invloed heeft op het beheer, al kan naar de toekomst toe ook best gekeken worden naar nieuwe modellen. Voor de aangehaalde erfgoedelementen zijn er waar nodig beheersmaatregelen voorzien.

Opengesteld Donker Bos: elke Westmallenaar heeft zich hier als kind uitgeleefd

Voor het bos- en natuurbeheer hebben wij echter voor nieuwe natuurdoelstellingen gekozen.

Vandaag kan men 15 % van de bossen tot een Europees habitat rekenen (9120: zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van *Ilex* of soms *Taxus* en 9190: oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten). Het is de bedoeling deze habitats verder te laten ontwikkelen en dit percentage op te trekken naar 43 % door omvorming vanuit niet-habitatwaardige bossen. Een ander doel dat gesteld wordt zijn de structuurrijke, oude aanplanten van grove den (*rbbppm*) als natuurstreefbeeld, die wij op 18 % van de bossen voorzien. De resterende 49 % van de bosopervlakte wordt voor normale economische bosbouw voorbehouden. Globaal gezien wordt er gestreefd naar een duurzame houtproductie waarbij het terrein als hernieuwbare hulpbron wordt aanzien. Ook behoudt men te allen tijde een gevarieerde soortensamenstelling, een ongelijkjarige leeftijdsopbouw en standplaatsgeschikte soorten. Voor de houtproductie wordt samengewerkt met de Bosgroep Kempen Noord en Landmax. Bijkomstig worden bepaalde opbrengsten verkregen via de verkoop van brandhout.

Moerascyprres met luchtwortels

Er wordt natuurlijk ook gestreefd naar het behoud en de ontwikkeling van landschappelijk waardevolle elementen als bomenrijen, dreven, monumentale bomen (o.a. veteraanbomen), hagen, houtkanten, waterpartijen en de hoogstamboomgaard. Dit vergt een goede toekomstgerichte visie, een planmatige uitvoering, flexibiliteit (droogte en stormen brengen de planning soms in de war) en een intensieve inzet, snelle en efficiënte ingrepen, m.a.w. veel werk.

Via ons natuur- en bosbeheer en keuze voor habitats hebben wij vooral de vogelsoorten van bosranden en kleine landschapselementen op het oog en deze van oude, vochtige tot droge loofbossen. Hetzelfde is waar voor dagvlinders van struwelen en bossen. Het domein is ook belangrijk voor vleermuizen als winter- en zomerverblijfplaats. Op het domein komen beide voor, nl. in de oude ijskelder en in het parkachtig landschap met oude bomen en waterelementen (foerageren en voortplanting). De vrijwilligers van Natuurpunt houden al 25 jaar de gegevens bij van de soorten die in de ijskelder en in het gebied voorkomen. Dit zijn zeker de rosse vleermuis, watervleermuis, baardvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart en gewone grootovleermuis die reeds werden waargenomen in de ijskelder tijdens de winter. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn ook in de zomer op het domein waargenomen.

In het kader van de WBE Groot-Malle wordt de jacht bedreven als vorm van faunabeheer. Met het Regionaal Landschap De Voorkepen beheren wij ook wildakkers, ingezaaid met een bijen- en vlindermengsel, om zo de biodiversiteit op te krikken. Tevens wordt hier een bijenmonitoring gevoerd.

Het beheer van de toegankelijkheid op het domein wordt problematisch door de toenemende drukte van wandelaars en joggers op de daartoe voorzien wandelwegen, maar ook vaak daarbuiten. Er is nood aan een evaluatie over een verlegging en betere verbinding van de toegangswegen om de draagkracht van het gebied en de privacy beter te beschermen. Wij zijn dan ook vragende partij om met gemeente en provincie hierover in overleg te treden.

Het opkomen voor de samenleving en het uitoefenen van publieke functies heeft duidelijk een stempel gedrukt op onze aanpak, die op verbondenheid gericht is.

AvH: uw familie toonde over generaties heel wat maatschappelijk engagement, hoe verhoudt dit zich tot de beleving van het domein?

TvdSW: ja, het opkomen voor de samenleving en het uitoefenen van publieke functies heeft duidelijk een stempel gedrukt op onze aanpak, die op verbondenheid gericht is. Op het kasteeldomein is heel wat beleefd en doorstaan en Westmalle heeft een lang geheugen.

Mijn grootvader Alphonse van der Straten Waillet erfde het kasteeldomein in 1914 van zijn tante. Hij werd burgemeester in 1932 tot zijn afzetting in 1942 door de Duitsers voor passief verzet. Hij had geweigerd uitvoering te geven aan Duitse bevelen om metaalleveringen te organiseren of nog om de opvorderingslijsten door te geven van jongeren die in Duitsland moesten gaan werken. Op het kasteel konden ook een joodse vrouw en geallieerde vliegeniers met de hulp van de familie onderduiken. Mijn vader Michel was actief in het verzet bij de Comeetlijn en moest in 1943 onderduiken. Na de oorlog werd hij burgemeester en heeft hij die functie met veel toewijding uitgeoefend tot in 1982, 36 jaar lang. Hij was ook de eerste fusieburgemeester van Malle. Dezelfde inzet vertoonde mijn oom Francis (François-Xavier) als minister in de regeringen Spaak III en IV en later als ambassadeur. Hij was ook voorzitter van de CVP in 1949-1950, tijdens de moeilijke periode van het referendum over de Koningskwestie. Het is allemaal al ver geleden, maar goede voorbeelden blijven hangen. Ikzelf ben 38 jaar lang verkozen in de gemeenteraad voor CVP/CD&V en heb drie schepenmandaten mogen uitoefenen. Dankbaar heb ik dit jaar de fakkel doorgegeven aan mijn jonge opvolger, Yannis Leirs.

Het engagement van mijn familie heeft veel te maken met de historische waarden die ze draagt, maar is zeker ook door het christelijk

personalisme getekend, een levensfilosofie waarbij de unieke integrale (mede)mens centraal staat, die uitreikt naar anderen en zorg draagt voor de schepping.

Een familiaal kader en gemeenschap zijn dan ook van vitaal belang.

Pas dat toe op het kasteeldomein van Westmalle en je weet hoe het hier aan toe gaat. Het kasteeldomein heeft steeds aan het verenigingsleven geparticipeerd en van jaar tot jaar gingen op het domein ook de Missiefesten door met honderden participanten. Generaties kinderen hebben genoten van het opengestelde speelbos en de Landelijke Gilde van de evenementenweide. Mijn moeder is nu op rust, maar was zeer actief in Kinderheil, de Missienaakring, Ziekenzorg en Rouwenden Nabij, KVLV, KAV (Femina) en Okra. Tot vorig jaar was zij nog erevoorzitster van de Koninklijke Harmonie Sint-Cecilia en zeventig jaar lid van de Sint-Sebastiaansgilde. Voor velen is het christelijk personalisme passé, maar voor ons blijft het een bron van levenssterkte, die velen nog kan aanspreken.

AvH: hoe ziet u de toekomst, welke aspecten zijn hierbij van belang?

TvdSW: continuïteit blijft een belangrijke uitdaging: de betrokkenheid en toewijding binnen familiaal verband onderhouden om duurzaam aan land- en erfgoedbeheer te blijven doen.

Een domein beheren is geen ver-van-mijn-bed show, die je af en toe kunt opvoeren. Het vereist een permanente aandacht, die veel heeft van een familiale onderneming.

De betrokkenheid wordt ook gevraagd van andere actoren op of rond het domein, als bezoekers, contractanten en stakeholders, maar het is de landbeheerder die hiertoe het initiatief moet nemen en deze moet onderhouden. De blijvende familiale interesse voor de historiek en de beleving van het domein past hier zeker bij, want het versterkt de identiteit, de herkenbaarheid en de aanhang voor dergelijke onderneming. Dit moeten wij voor de toekomst en in partnerschap kunnen organiseren.

AvH: Landelijk Vlaanderen helpt u graag met uw betrachtingen en bij deze onze oprechte gelukwensen voor de voorbeeldfunctie die uw familie zo goed opneemt!

Lionel le Hardy
de Beaulieu
BIV 102 811

Charles Lambrechts
BIV 511 473

© Pixabay - Valiphotos

Hulp nodig bij het schatten of voor de aan- of verkoop van landbouwgrond, bos, natuur, prestige-eigendom of woning met karakter?

Wij staan voor u klaar!

+32 2 640 00 61 - info@country-estates.be
Regentlaan 40 - 1000 Brussel
www.country-estates.be

De bosteller

Vlaanderen
verbeelding werkt

Bossen beroeren iedereen. Ze zijn belangrijk voor planten, dieren en mensen. We moeten ze koesteren en we willen er meer. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om 10.000 ha bijkomend bos te realiseren tegen 2030. 4.000 ha daarvan tegen 2024, het einde van deze legislatuur. De overheid moedigt lokale overheden, partnerorganisaties, verenigingen en particulieren aan om mee te werken aan het realiseren van deze ambitie. Om te kunnen opvolgen hoeveel nieuw bos er in Vlaanderen bijkomt, is er de bosteller van Natuur en Bos. Op deze website kan elk nieuw aangeplant bos geregistreerd worden.

Heeft u, als private eigenaar tussen 1 oktober 2019 en vandaag een nieuw bos aangeplant of bos gecompenseerd ga dan meteen naar de website van de bosteller (<https://www.bosteller.be>) en registreer uw bos. Zo helpt u mee aan de realisatie van 10.000 ha bijkomend bos in Vlaanderen tegen 2030.

Natuur

Op stap met Alan Phillips, over problemen toegankelijkheid

Auteurs: Valérie Vandenabeele & Alan Phillips

De eerste corona-lockdown, in de lente van 2020, zorgde voor een hele verandering op het platteland. Fauna waagde zich op anders drukke plaatsen, omdat de mens in zijn kot moest blijven, maar de mensen zochten geestelijke rust in het nabije buiten. Het platteland kende een nooit geziene toevlucht van gezinnen, wandelaars en fietsers (toen de enige toegelaten manier van verplaatsen tijdens de lockdown).

Om de druk ter verlichten en de globale gezondheid via grotere afstandsregels te helpen, stelden sommigen hun tuin tijdelijk ter beschikking voor gezinnen zonder en anderen maakten extra paden toegankelijk om wandelaars te spreiden. In coronatijden, hebben mensen nood aan ontsluiting voor de mentale en fysieke gezondheid, zeker in verstedelijkte omgeving. Het is een van de elementen waarmee private eigenaars gevraagd worden rekening te houden wanneer ze een visie voor hun eigendom opmaken, of die nu groot of klein is.

Mensen hebben nood aan ontsluiting voor de mentale en fysieke gezondheid, zeker in verstedelijkte omgeving.

Echter, de kloof tussen stad en platteland is nooit zo groot geweest. De maatschappij verwacht nabij toegankelijk groen, maar het

gebrek aan respect van de bezoeker voor de eigenaar die dit ter beschikking stelt, is schering en inslag... Dit maakt het ook moeilijk om private beheerders te blijven overtuigen om hun eigendom toegankelijk te stellen.

De kloof tussen stad en platteland is nooit zo groot geweest.

Alan Phillips, eigenaar van een mooi bos- en natuurgebied in de provincie Antwerpen getuigt van het telleurstellend gedrag van steeds meer recreanten. Reeds meer dan 10 jaar heeft hij samen met de bosgroepen een toegankelijkheidsregeling dat een groot deel van zijn domein openstelt. Daarbij had hij speciale aandacht voor zowel wandelaars, fietsers als ruiters. "Ik heb de wandelwegen speciaal in een lus voorzien, zodat mensen niet langs dezelfde weg terug moeten komen en meer kunnen zien. In

theorie ziet het er goed uit, want de eigenaar beslist in het kader van zijn visie wat opengesteld kan worden en waar andere functies zoals natuur prioritair zijn."

"Het probleem is echter dat mensen geen rekening houden met de regels. Eens je een pad open maakt voor wandelaars, komen fietsers en paarden er toch door. Er is geen controle en geen handhaving, of we moeten het zelf doen en een beëdigd veldwachter in dienst nemen." Een dure aangelegenheid, voor wie iets wil doen voor de maatschappij...

"Als je een gewone hindernis zet, breken ze het af. Er is geen respect. Daarenboven komen er ook regelmatig crossers door gereden, wat wettelijk helemaal niet mag. Je moet steeds achter de mensen aan zitten, dat is voor ons als eigenaar ook niet fijn."

“Meestal blijven ze wel op de paden, hoewel mountainbikers toch graag eens op de duinen rijden. Dan moet ik speciaal hindernissen aanleggen, soms zelf bomen of struiken aanplanten, enkel opdat men de regels zou respecteren. Een natuurlijke hindernis werkt in mijn ervaring wel beter. Immers, wanneer je een verbodsbord zet en ze willen er graag door, gaan ze er toch door. Een natuurlijke hindernis vergt vaak teveel moeite.”

Wanneer je een verbodsbord zet en ze willen er graag door, gaan ze er toch door.

“En dan is er nog het probleem van loslopende honden. Hoe verder van de auto-wegen, hoe meer je er ziet. Ze denken dat niemand het ziet en zullen hun viervoetige vriend eens fijn laten rondlopen. Als je hen aanspreekt, zeggen ze allemaal: “mijn hond luistert en doet niets”. Toch maakte corona duidelijk dat in die periode veel meer reekitsen gedood of door geur verstoten werden door hun moeder. En dan zijn er nog de talrijke kuikens van grondbroeders of hazenjongen in velden en akkers die men vaak niet opmerkt.”

Toch maakte corona duidelijk dat in die periode veel meer reekitsen gedood of door geur verstoten werden door hun moeder.

“Enkele weken terug (n.v.d.r. dit interview werd afgenomen in de maand juli), op een breed zandpad waar auto's over rijden, zag ik iets. Het was een jong reetje van dit jaar. Wat doet het daar in het midden van de open weg? Ik ga kijken en hoor hoe het jong

zijn moeder roept. Het was zijn mama kwijt. Daar zat het dan verloren, op een pad waar normaal veel doorgang is, ook van wandelaars. Ik heb meteen aan de mensen die langs daar wilden wandelen gevraagd om een ander traject te kiezen en uitgelegd dat daar een reetje zijn mama probeerde terug te vinden. Ze waren toen wel begripvol en kozen een andere weg.”

“Ik ben blij dat ik nog een veldwachter heb. Vroeger had elk gebied op het platteland er wel een, de Koninklijke Sint-Hubertus Club van België had 10 beëdigde veldwachters die je kon oproepen. Vroeger gingen die mensen actief achter stropers aan en was er professioneel toezicht op het platteland voor allerhande andere problemen. Vandaag is dat jammer genoeg niet meer zo. De beëdigde veldwachters zijn beknopt in hun mogelijkheden, maar hebben wel een intensieve en soms risicovolle taak. De politie mist de nodige interesse voor plattelandsproblemen en er is sterk teruggeschoefd op de Natuurinspecteurs, ook al zijn er recent een paar ‘bij’ gekomen. En dan nog, tegenwoordig gaan ze liever overdag jagers inspecteren tijdens legale jachtpartijen, dan 's nachts de werkelijke stroperij te gaan bestrijden. In overheidsdomeinen die open zijn voor publiek zie je ze nog wel eens mensen aanspreken op de regels, maar voor private domeinen is in de praktijk niet veel handhaving meer voorzien.”

De overheid maakt het dan nog eens ingewikkeld ook.

“En de overheid maakt het dan nog eens ingewikkeld ook. Recent werd de omgekeerde toegankelijkheid de regel voor overheids-

Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen vóór een overeenkomst is getekend.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

domeinen: is het niet verboden, dan mag je overal rondlopen. Op private domeinen geldt nog steeds een verbod, tenzij het is toegelaten. Leg dat maar uit aan de wandelaar

die niet eens weet dat er een verschil is! De overheid zet bij haar domeinen overal heel officieel lijkende borden van wat wel en niet mag in hun domein. Ik moet bij een weg die toegankelijk is voor wandelaars al expliciet een verbodsbord voor fietsers, ruiters, honden aan de leiband enz. zetten om toch maar duidelijk te maken dat het bord dat uitsluitend wandelaars toelaat, dus ook een verbod voor anderen inhoudt. De mensen kennen de wettelijke regels niet, of ze willen ze niet kennen.”

“Voor de mentaliteit is het ook niet goed om veel verbodsborden te zien staan. Het sociale gedrag van vele mensen is verkeerd. In andere landen hebben recreanten veel meer respect voor het buitengebied. In Schotland

bv. is er ook meer vrijheid, maar zijn er ook veel minder inwoners per km² dan hier. De druk op de natuur is daar sowieso een heel pak lager. Sommigen zouden willen dat alles open is, maar dan kan je de natuur vergeten. Private eigenaars beheren vaak een domein uit liefde voor de natuur en dat is dan ook vaak hun hoofddoelstelling en dient ook gerespecteerd te worden.”

We merken dat vele eigenaars bereid zijn om naast de ecologische en economische functie ook een mooie invulling te geven aan de sociale functie. Anderen mogen mee genieten van hun inspanningen. Echter, door de kloof tussen stad en platteland, zijn vele recreanten vergeten dat zij mogen genieten van de inspanningen van andere burgers die

hiervoor investeren en belastingen betalen. Meer sensibilisering is nodig. We zijn blij dat ambassadeurs als Staf Coppens afgelopen jaar mee de problematiek van loslopende honden aan de kaak stelden, het is een begin. Alle actoren in het buitengebied vragen naar een verhoogde handhaving. Hoewel die niet hoeft te focussen op het beboeten van mensen en pv's uit te schrijven, is hun aanwezigheid voor sensibilisering het hardst nodig. Een te respecteren figuur die herinnert aan de regels en uitlegt waarom ze nodig zijn. “Het is niet aan de stad om haar regels aan het platteland op te leggen,” zoals een Franse rechter eens uitsprak. Het is aan het platteland om haar spelregels te laten respecteren en deze te verduidelijken aan de mensen die haar niet kennen.

Plant je naaldbomen aan naast een waterloop, dan moet je wettelijk 6 m afstand bewaren.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

U beheert uw erfgoed met uiterste zorg.

Wij doen hetzelfde voor uw verzekeringen.

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan ondernemingen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

VD
Van Dessel
Insurance Brokers

Bos

Een Vlaams bos: hoe ziet dat er uit en hoe wordt het beheerd?

Een peiling naar de karakteristieken van een doorsnee bos

Auteur: Ute De Meyer

Vorig jaar stuurde de Belgische Houtconfederatie, FEDUSTRIA, Indufed, FEBHEL en een 40-tal prominente houtverwerkende organisaties die Belgisch hout op de markt brengen en verwerken, een open brief naar alle Belgische bouseigenaars en bosbeheerders. In deze brief kaartten ze de groeiende vraag naar gecertificeerd hout aan. Naar aanleiding van deze oproep heeft het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos (APB-NB) het initiatief genomen om een enquête uit te voeren bij bouseigenaars en -beheerders over hun bos en het beheer ervan.

Als vertegenwoordiger van de private bos- en natuureigenaars in Vlaanderen, is het voor het APB-NB immers van belang om de vinger aan de pols te houden en inzicht te krijgen in het reilen en zeilen van het beheer van de private bossen. Op die manier kunnen we inspelen op de laatste evoluties en zorgen voor een goede informatiedoorstroming naar de Vlaamse overheid enerzijds en private terreinbeheerders anderzijds. In de enquête kwamen verschillende aspecten aan bod zoals enkele vragen over de bosoppervlakte, de functies van bos en natuurbeheerplannen. Hieronder vind je een analyse van de resultaten.

Het bos en De Bosgroepen

Dankzij de verspreiding van de enquête door Landelijk Vlaanderen en De Bosgroepen namen er heel wat mensen deel. In totaal startten er 691 personen met de enquête en vulden 60 % de volledige enquête in. Wanneer we de resultaten onder de loep nemen, zien we eerst en vooral dat de deelnemers vooral bouseigenaars of -beheerders zijn (93 %) die aangesloten zijn bij De Bosgroepen (91 % of 551). De provincie Antwerpen is goed vertegenwoordigd met 26 % van de respondenten die aangesloten zijn bij Bosgroep

Zuiderkempen, op de voet gevolgd door Bosgroep Kempen Noord (21 %). Bosgroep Limburg komt op de derde plaats met zo'n 15 %. Deze resultaten komen uit de twee Vlaamse provincies die de hoogste bosindex hebben; respectievelijk 15,5 % voor Antwerpen en 19 % voor Limburg.

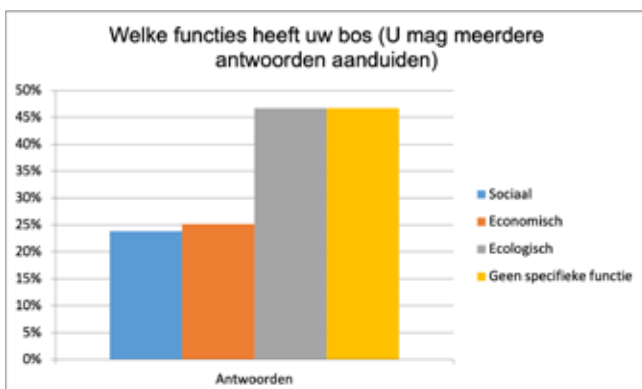
Wanneer we kijken naar de oppervlakte van het bos per eigenaar, zien we dat - zoals verwacht - bijna de helft van de respondenten bossen bezit die kleiner zijn dan 1 ha en 27 % tussen de 1 en 3 ha.

Dit wordt nogmaals bevestigd door de resultaten van de open vraag "Hoeveel bedraagt de oppervlakte (ha) van uw bos?" die 176 respondenten invulden. 75 van hen bezit een bos kleiner dan 1 ha, 45 een bos tussen 1 en 3 ha en slechts een enkeling respectievelijk 290 ha. Kortom, deze resultaten tonen aan dat De Bosgroepen erin slagen om kleine boseigenaars in Vlaanderen te groeperen.

Verder merken we op dat 72 % van de bossen niet opengesteld is voor het publiek. De vraag die we hierbij kunnen stellen is: in welke mate hebben zij hun bos werkelijk ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van het officiële signalisatiebord 'V14' (verboden toegang – private eigendom). In de huidige Vlaamse wetgeving is namelijk elk bos 'principeel toegankelijk'. Dit wil zeggen dat een wandelaar het recht heeft om op een bosweg – een al dan niet verhard pad waarop twee voetgangers naast elkaar kunnen stappen – te wandelen, of het nu om een private of een officiële weg gaat. Onder voetgangers wordt verstaan: wandelaars, joggers, langlaufers, fietsers jonger dan 9 jaar en rolstoelgebruikers.

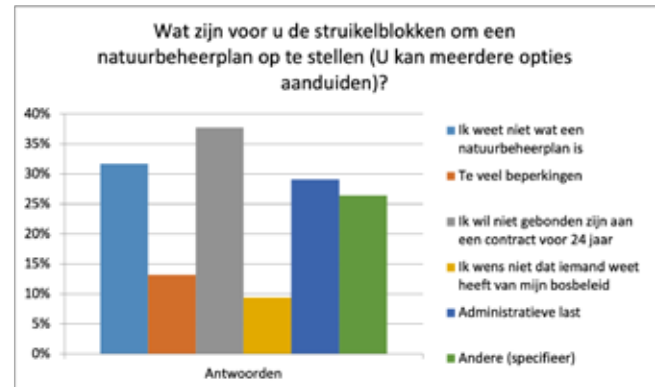
Wanneer we naar de verschillende functies van het bos kijken (waarbij de deelnemers verschillende opties mochten aanduiden), zien we dat 25 % een economische functie heeft, 47 % geen specifieke functie heeft, 47 % een ecologische functie heeft en 24 % een sociale functie heeft. De weinige interesse in de economische functie weerspiegelt zich in de deelname aan de jaarlijkse houtverkoop bij De Bosgroepen; slechts 28,5 % gaf aan hieraan deel te nemen.

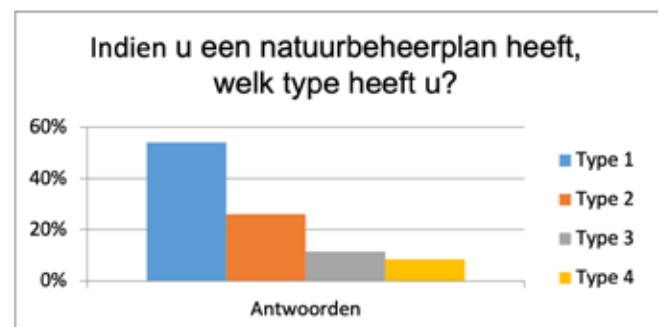
Een toekomst voor natuurbeheerplannen in Vlaanderen?

Aan de hand van de enquête stellen we vast dat er nog een groot potentieel is voor de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen bij private eigenaars. Iets minder dan de helft van de respondenten (48 %) gaf aan niet in het bezit te zijn van een (uitgebreid) bosbeheerplan of natuurbeheerplan. De voornaamste reden die zij aangeven om niet in te stappen, is omdat ze niet gebonden willen zijn aan een contract van 24 jaar. Als we kijken naar de andere redenen, zien we dat de bouseigenaars hun bos vaak 'te klein' achten om hiervoor een natuurbeheerplan op te stellen of dat ze reeds bezig zijn met de opmaak van een langetermijnvisie.

Van diegene die wel in het bezit van een beheerplan zijn, maakt 50 % of 139 respondenten deel uit van een gezamenlijk beheerplan.

In Vlaanderen is het immers mogelijk om meerdere eigenaars te verenigen in éénzelfde natuurbeheerplan, ook wel een gezamenlijk natuurbeheerplan genoemd. Ondanks de lage respons (96 respondenten) bij de vraag welk type natuurbeheerplan de respondent heeft, zien we dat iets meer dan de helft een type 1 heeft.

Conclusie

Eerst en vooral bevestigd de enquête de versnippering van het bosareaal in private eigendom in Vlaanderen; meer dan de helft van de respondenten bezit een bos kleiner dan 1 ha. Vele bouseigenaars zien hun kleine bosoppervlakte niet verenigbaar met een natuurbeheerplan waardoor er nog een groot potentieel is voor de opmaak van nieuwe natuurbeheerplannen.

Bouseigenaars moeten met andere woorden overtuigd worden dat de kleine oppervlakte van hun bos geen belemmering vormt om aan economische bosbouw te doen of om een langetermijnvisie op te stellen. Door zich aan te sluiten bij De Bosgroepen en zich te verenigen in boscomplexen, kan elke eigenaar namelijk zijn eigen accenten blijven leggen en kadert dit in een groter efficiënter, effectiever duurzaam bosbeheer.

Het globaal kader voor jouw natuurbeheerplan neem je best zo ruim mogelijk. Houd je langetermijnvisie in het achterhoofd.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Afbeelding van Hubert Meessens / Military Guest / Pexels

Terra Estates Management
Postel 50 - 2400 Mol
+32 (0) 14 98 01 32
info@terra.estate
www.terra.estate

UW LANDBOUWER

TERRA
ESTATES MANAGEMENT

landbouw

advies & ondersteuning

Erfgoed

Koninklijk bezoek aan het kasteel van Laarne

30 september 2020, koningin Mathilde brengt een bezoek aan het kasteel

Auteur: Louise van de Werve, Historische Woonsteden en Tuinen

Op een mooie zomerdag nam het Paleis contact op met Véronique Lambert, directrice van Laarne, om aan te kondigen dat het kasteel van Laarne op de agenda geplaatst stond van het bezoek dat de koning en de koningin aan de provincie Oost-Vlaanderen zouden brengen. Dergelijke bezoeken vinden drie tot vier keer per jaar plaats en zetten telkens een andere provincie in de schijnwerpers op het vlak van economie, technologie en cultuur. Laarne mocht dus het culturele luik invullen.

Vorbereidingen en programma van het bezoek

Het bezoek werd voorzien op woensdag 30 september 2020. Het bestuur van onze vereniging was zeer vereerd en verheugd over deze blijk van erkenning en waardering van het vele werk dat in de voorbije jaren in Laarne is verricht onder de deskundige leiding van Véronique Lambert, doctor in de geschiedenis.

Ter voorbereiding van het bezoek werden er twee vergaderingen met de diensten van het Paleis georganiseerd. Geen enkel detail werd over het hoofd gezien: timing, veiligheid, aanwezigheden, parcours. Het bezoek zou in de late voormiddag gebeuren en maximum een uur duren. In opvolging

van de coronamaatregelen was het niet toegestaan om een hapje of een drankje aan te bieden.

Door het afsluiten van het regeerakkoord van de federale Vivaldi-coalitie, gesloten op de vooravond van het geplande koninklijk bezoek, zag de koning zich verplicht in Brussel te blijven om de formateurs te ontvangen. Koningin Mathilde kwam dus alleen naar Oost-Vlaanderen. Ze bracht eerst een bezoek aan het familiebedrijf Inex in Bavegem (Sint-Lievens-Houtem) voor het technologisch luik van het provinciaal bezoek. Daarna trok de koningin richting Wetteren voor het economische luik van het bezoek, meer bepaald naar het productiehuis Fisheye, gespecialiseerd in de constructie van decors (voor bv. Tomorrow-

land) en plexischermen. De laatste, culturele etappe bracht de koninklijke stoet naar het kasteel van Laarne.

Ontvangst van de koningin en voorstelling van het project Laarne

Bij aankomst werd de koningin verwelkomd door baron Bernard de Gerlache de Gomery (voorzitter van Historische Woonsteden), Ignace De Baerdemaeker (burgemeester van Laarne) en Carina Van Cauter (gouverneur van Oost-Vlaanderen). Noor Van Der Donckt, jonge figurante van *Kerstmagie*, bood de koningin het traditionele welkomstboekje aan. In het kasteel werd de koningin opgewacht door graaf Ghislain d'Ursel (vice-voorzitter van Historische Woonsteden en bestuurder Landelijk Vlaanderen), Jozef Dauwe (ere-gedeputeerde van de provincie Oost-Vlaanderen), architect Rutger Steenmeijer (beide laatsten ook bestuurders van onze vereniging), en Véronique Lambert, directrice van het kasteel van Laarne. Zij gaf uitleg over het in Laarne lopende project en de vele samenwerkingsverbanden tussen publieke en private partners, zoals Historische Woonsteden en Landelijk Vlaanderen voor de particuliere sector, in het kader van *Schelde Sterk Merk* en *Van Steen tot Steen langs de Schelde*. Deze projecten van Toerisme Vlaanderen en geïnitieerd door Regionaal Landschap Schelde-Durme, willen het landschappelijke en monumentaal erfgoed langs de Schelde tussen de toeristische trekpleisters Gent en Antwerpen valoriseren. Naast Toerisme Vlaanderen leveren

ook de provincie Oost-Vlaanderen en de Nationale Loterij een financiële bijdrage om het movieguide-project in Laarne te kunnen realiseren, net als enkele genereuze leden van Historische Woonsteden. Nog twee andere kastelen zijn betrokken in het project *Van Steen tot Steen langs de Schelde*: Wissekerke in Bazel (vroeger in het bezit van de familie Vilain XIII) en Bornem (bij graaf John de Marnix de Sainte-Aldegonde). We zijn fier dat Historische Woonsteden als eerste zijn project gerealiseerd heeft: de ontwikkeling van de nieuwe movieguide die de bezoekers in het kasteel van Laarne begeleidt. Het coronavirus zorgde ervoor dat de lancering van de movieguide vertraging opliep, maar toch vonden bijna 3.000 personen deze zomer de weg naar het kasteel voor een veilig bezoek: er werd gewerkt met online reservaties, tijdsloten en voldoende tijd tussen de bubbels. Het kasteel was in juli en augustus zes dagen op zeven open.

Het bezoek

Na deze inleiding en een fotosessie in de binnentuin, kon het eigenlijke bezoek beginnen. Véronique Lambert leidde de koningin door de salons, vertelde over de geschiedenis van het kasteel en gaf informatie over de wandtapijten, schilderijen, meubels en wapens. De kamers en de voorwerpen evoceren het dagelijks leven in en rond het kasteel in diverse periodes en roepen herinneringen op aan tal van figuren die hun stempel op het gebouw hebben gedrukt. De koningin luisterde aandachtig, stelde veel vragen en toonde grote interesse, onder meer voor het verhaal van de heksenvervolging in Laarne in de 17de eeuw, de zilvercollectie Claude Dallemagne en de inhoud van de movieguide.

Aan het eind van de rondleiding nam koningin Mathilde plaats aan de grote tafel in de Ridderzaal voor de ondertekening van het gulden boek. Ter afscheid begroette ze de medewerkers: Kathy Roelandt, Anita Vermeulen, Patrick Van Nieuwenhuysse en Xavier de Pessemier. Om 13.15u vertrok de wagens van het escorte terug naar Brussel. Wat overblijft is een warme herinnering aan een mooi bezoek geïnspireerd door de aanwezigheid van koningin Mathilde op het kasteel van Laarne, waar verder dynamische initiatieven uitgezet worden, uiteraard binnen de geldende sanitaire maatregelen.

Natuur

Soort in de kijker

Grote zilverreiger - Pixabay © DenisDoukhan

Grote zilverreiger (*Ardea alba*)

Classificatie: vogels, reigers

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, niet geëvalueerd

Lengte: 85 - 100 cm

Gewicht: 1 - 1,5 kg

Spanwijdte: 1,4 - 1,7 m

Herkenning: grote vogel met wit verenkleed, lange gele snavel en zwarte poten. Tijdens de broedtijd worden de poten voor een korte periode rood en de snavel zwart.

Verspreidingsgebied: talrijk in Zuidoost-Europa en in de landen rond de Zwarte Zee

Leefgebied: rietmoerassen, oobossen en oeverzones van grote ondiepe meren en plassen

Levenswijze: oorspronkelijk nestte hij in Zuidoost-Europa en overwinterde hij aan de Middellandse Zee en in Afrika, maar er worden steeds meer populaties waargenomen in West-Europa. Indien het weer te guur en te koud wordt bij ons, trekt hij soms door richting het zuiden.

Voeding: al wadend door het water vangt hij voornamelijk vissen en amfibieën, bij gelegenheid ook muizen, mollen en kleine vogels.

Voortplanting: broedt vanaf april tot juni bij voorkeur in kolonies in rietmoerassen, in bossen langs rivieren...

Nest: nestmateriaal bestaat uit overjarig riet of wilgen, 3 - 4 eieren, 1 legsel

Broedtijd: 25 - 26 dagen, vliegvlug na 40 - 60 dagen

Beheer: voldoende rustgebieden van nat en rustig rietland, met een hoge waterkwaliteit wat zorgt voor rijke fauna aan kleine vissen en ongewervelden.

Wist je dat: zijn lange, witte veren erg gewild waren voor hoeden in de 19de eeuw waardoor de prijs hoger was dan de goudprijs. De grote zilverreiger stierf hierdoor bijna uit.

Woerd - Pixabay © creisi

Vrouwkje kuifeend - Pixabay © Rzierik

Kuifeend (*Aythya fuligula*)

Classificatie: vogels, duikeenden

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, niet bedreigd

Lengte: 40 - 47 cm

Spandwijdte: 65 - 72 cm

Gewicht: ca. 750 g voor mannetjes en 680 g voor vrouwtjes

Herkenning: mannetjes (woerden) worden gekenmerkt door een grote, afhanginge kuif en een zwart verenpak met witte flanken. Vrouwtjes (eenden) hebben een bescheiden maar toch zichtbare kuif en een donkerbruin verenpak met een witte baan over de slagpennen. Beide volwassen vogels hebben een gele iris.

Verspreidingsgebied: broedt in de volledige noordelijke helft van Europa

Leefgebied: verschillende biotopen (zoetwatermeren, visvijvers, traag stromende rivieren...) met een voorkeur voor eutrofe (voedselrijk) wateren van 3 à 5 m diep en voldoende vegetatie ter beschutting.

Levenswijze: overwintering in West-, Midden- en Oost-Europa, alsook verspreid over Zuid-Europa en Noord-Afrika.

Voeding: duikt overwegend naar schelpdieren en ongewervelden, daarnaast eet de kuifeend ook waterplanten, zaden en granen.

Voortplanting: broedt vanaf mei

Nest: nest in oevervegetatie nabij het water, 8 - 11 eieren, 1 legsel

Broedtijd: 23 - 28 dagen, vliegvlug na 45 - 50 dagen

Beheer: voldoende rustgebieden voorzien in overwinteringsgebieden en het behoud, herstel en de ontwikkeling van waterrijke gebieden.

Grauwe gans - Pixabay © NickyPe

Grauwe gans (*Anser anser*)

Classificatie: vogels, grijze ganzen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, niet bedreigd

Lengte: 75 - 90 cm

Spandwijdte: 147 - 180 cm

Gewicht: 3 - 4 kg

Herkenning: bruinigrijze gans met lichter gekleurde hals en kop, oranje-roze snavel en dikke roze poten. In de vlucht zie je een duidelijke tweekleurige ondervleugel: donker met lichtgrijze voorkant. Tijdens de vogeltrek vliegen ze in een V-vorm.

Verspreidingsgebied: in het grootste deel van West-Europa aanwezig tot ver in Siberië. Sommige vogels trekken weg, maar sommigen blijven ook in het broedgebied (ook wel deeltrekker genoemd). Trekvogels komen voor vanaf augustus tot en met maart.

Leefgebied: een verscheidenheid aan gebieden, maar steeds in de nabijheid van water en open gebieden.

Levenswijze: in de winter gaat de voorkeur naar open gebieden (graslanden, schorren en akkers). Ganzen blijven trouw aan hun partner en broedgebied.

Voeding: grassen, water- en oevervegetaties, plantenwortels en oogstresten in de winter

Voortplanting: april - mei/juni

Nest: nest graag in een dichte vegetatie en op broedplekken die moeilijk te bereiken zijn voor predatoren. Indien niet beschikbaar, zoeken ze nabijheid van soortgenoten op. 1 broedsel per jaar, 4 - 6 eieren.

Broedtijd: 28 dagen, vliegvlug na 50 - 60 dagen

Beheer: voldoende rustgebieden voorzien in overwinteringsgebieden en restoogsten van maïs en graan laten liggen.

Invasieve exoot

Nijlgans - Pixabay © OrnaW

Nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*)

Status ISEIA: alarmlijst A3

Oorsprong: Afrika

Beschrijving: herkenbaar aan het vaal grijsbruin verenkleed, donkere vlek rondom het oog, bruine band onder de kop en zwarte vleugels met witte schouders. De Nijlgans is eigenlijk een eend of 'halfgans'.

Ecologische impact: ze vormen een bedreiging voor de inheemse biodiversiteit doordat ze zich agressief gedragen tegenover inheemse broedvogels (zoals de grauwe gans) en via hun uitwerpselen voor eutrofiëring van de lokale bodem en water zorgen. In geval van grote aantallen is schade aan vegetaties en gewassen mogelijk.

Hoe bestrijden: populatie-opbouw kan preventief bestreden worden door het schudden of het prikken van de eieren. Hierbij is het van belang de eieren schijnbaar intact te laten en het nest niet te beschadigen. Volwassen Nijlganzen kunnen door middel van afvangst of afschot bestreden worden.

Stelt jouw gemeente ook hoge eisen aan de heraanplant van je bomen, dreef of bos? Contacteer ons om te zien of die eisen wettelijk en redelijk zijn.

Landelijk Vlaanderen, thuis op het platteland

Afbeelding van Immanne via Pixabay

Erfgoed

Archeologisch onderzoek op maat van de landeigenaar

Een nieuw decreet, nieuwe criteria

Auteur: Kirsten Van Campenhout, erkend archeologe, Archeoservice

ARCHEOSERVICE
Kirsten Van Campenhout

Sinds juni 2016 is een nieuw decreet ingetreden inzake verplichtingen voor archeologisch onderzoek bij nieuwe bouwprojecten. Terwijl de noodzaak naar archeologisch onderzoek vroeger werd onderzocht door het Agentschap Onroerend Erfgoed, komt het dossier nu bij de beginfase op een bureau van een commercieel bedrijf terecht. Elke bouwheer die een stedenbouwkundige (nieuwbouw, renovatieprojecten, rooien van bomen, herprofilering grachten...) of een verkavelingsaanvraag doet, moet controleren of een archeologienota een vereiste is. Om dit te vereenvoudigen heeft het agentschap een beslissingsboom gemaakt. Op basis van enkele criteria kan gecheckt worden of een archeologienota nodig is.

Het begint bij een goed advies

Wat is nu precies een archeologienota? Het is een rapport dat minstens bestaat uit een bureauonderzoek. In het bureauonderzoek wordt een archeologische verwachting opgemaakt specifiek voor het bouw- of verkavelingsterrein. Een erkend archeoloog moet daarbij een realistische inschatting maken van de impact van de werken op het bodemkundig erfgoed. Daarbij wordt een advies meegegeven over op welke

manier men het beste kan omgaan met het verwachte erfgoed in de bodem: dit kan *in situ* bewaring zijn, of meer onderzoek voorstellen. Het rapport wordt ingediend bij het Agentschap Onroerend Erfgoed en wordt daar beoordeeld: het agentschap kan dan de archeologienota integraal in akte nemen, in akte nemen mét voorwaarden of weigeren.

Het bos door de bomen zien

Zelden stopt het archeologisch onderzoek bij een bureauonderzoek. Eens een bouwheer in het archeologisch traject stapt, is het belangrijk de kosten goed te kunnen inschatten.

Volledige en correcte informatie moet door de erkende archeoloog van in het begin aangeleverd worden.

Een bouwheer die een archeologienota bestelt voor een beperkte som en daarna vastzit in een noodgedwongen archeologisch traject van allerlei onderzoeken voelt zich met de rug tegen de muur gezet. Een bouwheer die alle opties gepresenteerd krijgt en zelf de keuze kan maken of het project dat waard is, staat helemaal anders tegenover het archeologische traject. Voor de opmaak van een archeologienota moet beroep gedaan worden op een erkende archeoloog of archeologisch bedrijf. Elke erkende archeoloog staat geregistreerd in een lijst van het Agentschap Onroerend Erfgoed: <https://erkenningen.onroerenderfgoed.be/erkenningen>. Er zijn momenteel 279 erkende archeologen te vinden, waarvan 40 met een zelfstandig bedrijf (en contactgegevens), bij wie men als opdrachtgever terecht kan.

Help! Er moet meer onderzoek gebeuren!

Het bureauonderzoek leidt vaak (niet altijd) tot veldtoetsen om de archeologische verwachtingen bij te stellen. Dit kunnen booronderzoeken, proefsleuven of zelfs opgravingen zijn. Bouwheren en landeigenaren moeten dus kunnen vertrouwen op het inzicht en het kritisch denken van de erkende archeoloog die het archeologisch traject uitstippelt. Met elk geadviseerd onderzoek moet rekening gehouden worden bij de timing. Omdat een archeoloog nog voor de bouwvergunning wordt ingeschakeld, kunnen al veel onderzoeken ruim op voorhand uitgevoerd worden. Met elk onderzoek gaan ook kosten gepaard.

Particulieren en kleine bedrijven komen doorgaans wel in aanmerking voor een premie voor een deel van deze onderzoeken.

De terugbetaling komt overeen met ongeveer 80 % van de kost van het onderzoek. De archeoloog kan daarover meer informatie aanleveren, al kan deze ook gevonden worden op de website van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Archeologisch onderzoek bij beschermde sites

Bij beschermd onroerend erfgoed is het mogelijk dat archeologische maatregelen noodzakelijk zijn, ook al zijn de geplande werken niet vergunningsplichtig of zijn de werken zodanig beperkt in omvang dat ze niet in het reguliere archeologische traject

de eigenaar van het ensemble. De eigenaar kan en mag de vondsten zelf bewaren, maar moet dan ook aan enkele verplichtingen voldoen. Zo moeten de vondsten samen blijven, moeten ze in goede condities bewaard worden en moeten ze ook altijd geraadpleegd kunnen worden indien nodig. Om die reden doen de meeste bouwheren afstand van de vondsten en worden deze bewaard in een archeologisch depot. Een mooie vondst kan echter ook een aanleiding zijn om een kleine tentoonstelling te organiseren. De archeoloog kan ook daarbij helpen om de vondst in een historisch kader te plaatsen.

vallen. In die gevallen kan het archeologisch onderzoek uitgevoerd worden volgens de procedure van de wetenschappelijke vraagstelling. Een bureauonderzoek in functie van een wetenschappelijke vraagstelling mag door eender wie uitgevoerd worden. Echter, voor een proefsleuvenonderzoek of een opgraving moet bij deze procedure wel degelijk een erkende archeoloog ingeschakeld worden. Ook bij deze procedure kan men in bepaalde gevallen een premie bekomen.

Wat met al die vondsten?

Als een proefsleuvenonderzoek of een opgraving uitgevoerd is, brengt dat meestal een berg vondsten aan het licht, zoals aardewerk scherven, metaalvondsten, leer, hout, dierlijke of menselijke resten etc. Deze vondsten vormen samen een archeologisch ensemble. De eigenaar van de grond waarop het onderzoek is uitgevoerd, is ook

Al bij al is het opstarten van een archeologisch onderzoek niet iets om schrik van te hebben, doch men moet alert zijn. Het is belangrijk dat een onafhankelijke archeoloog het traject in goede banen leidt. De archeoloog moet kort op de bal spelen en bijsturen waar nodig. Alleen op die manier kan er efficiënt en kostenbesparend te werk gegaan worden.

Vragen over archeologie? Neem contact op met Kirsten Van Campenhout, erkend archeologe.

BV De Bloempothoeve - Archeoservice
Bloempotstraat 23 A
9170 Meerdonk
+32 497 81 21 61
info@archeoservice.be
www.archeoservice.be

Subsidie landschapsintegratie

Landbouwers in Vlaams-Brabant kunnen van de provincie een project-subsidie krijgen voor landschapsintegratie. Doel is om o.a. bedrijfsgebouwen beter in het landschap te integreren en de wederopbouw van het landschap via beplanting met streekeigen plantenmateriaal te realiseren. Landbouwers die hier willen instappen krijgen 70 % van de kostprijs (excl. btw) terugbetaald, met een maximumbedrag van € 5.000. De aanvraag dient te gebeuren voor 1 mei 2021. Meer informatie: <https://www.vlaamsbrabant.be/nl/premies-en-subsidies/landschapsintegratie-2021>

Abbeiding van Michel Amber, Messianic Mystery Quest via Pixabay

Afbeelding van van Raaijbeergarne via Pixabay

Debat: zijn dieren in intensieve veehouderij gezonder?

Dieren in de intensieve veehouderij kunnen gezonder zijn dan extensief gehouden vee omdat er in een intensieve setting meer tools voorhanden zijn om dat te garanderen. Maar dat is niet noodzakelijk altijd het geval. Je kan intensief gehouden dieren het best vergelijken met topsporters: fysiologisch zijn ze kerngezond, maar omdat ze hoogproductief zijn, zijn ze ook vatbaarder voor ziektes. Het vakmanschap van de veehouder kan daarbij het verschil maken. Dat is een tweede conclusie van het debat 'Intensieve veehouderij in Vlaanderen: is er nog een toekomst?' dat door de Faculteit Diergeneeskunde van de UGent werd georganiseerd. *Bron: VILT*

Betreden van beheerovereenkomsten

Nu iedereen terug de natuur dichtbij huis ontdekt, rijzen steeds meer problemen van recreanten die onbewust niet toegankelijke gronden betreden. Wandelaars maken zo ook gebruik van grasstroken en bloemenranden die landbouwers langs akkers aanleggen onder een beheerovereenkomst. Door die te betreden wordt de vegetatie die voor soorten voorzien is platgetrapt en verstoort men kleine fauna. Bovendien riskeren landbouwers daardoor een boete of lagere vergoeding. De Vlaamse Landmaatschappij deed daarom begin dit jaar een brede oproep in de media om weg te blijven van de grasstroken in landbouwgebied.

Afbeelding van Janssen An via Pixabay

LANDELIJK WONEN
VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

Landbouw

Europa's voedsel- en landgebruik: zijn we akkoord over de richting die we uitgaan?

Auteur: Prof. Em. Allan Buckwell, Imperial College, London

De Europese Commissie was tegelijk moedig en avontuurlijk toen ze de Green Deal afkondigde als openingszet van haar 5-jarige ambtstermijn. De implementatie ging opmerkelijk snel waarbij belangrijke nieuwe strategieën voor het voedselsysteem en het landgebruik van Europa ontwikkeld werden met de Farm To Fork en de Biodiversiteitsstrategie. De Europese Commissie stelde een energiek werkprogramma op rond vele kritieke kwesties over de manier waarop voedsel moet worden geproduceerd en land moet worden ingezet. De brede doelstellingen van deze initiatieven kregen algemeen steun. Want wie zou er immers tegen het terugdringen van de schadelijke effecten van klimaatverandering zijn of het zoeken naar een duurzaam voedselsysteem dat ook iedereen die voedsel produceert naar behoren beloont?

Maar, wanneer we verder kijken naar wat er moet gebeuren, komen verschillende moeilijke kwesties naar boven die ver van opgelost zijn en wel eens een significant obstakel kunnen vormen om deze lovenswaardige doelstellingen van de Green Deal te realiseren. Hierna worden twee van deze kwesties besproken: voedselprijzen en internationale handel.

4 grote Europese uitdagingen

Over het algemeen is men het erover eens dat Europa niet voldoende tegemoetkomt aan 4 uitdagingen:

- de klimaatcrisis;
- de biodiversiteitscrisis;
- dieet- en gezondheidsproblemen en
- structureel onevenwicht in de voedselketen.

Een alarmerend groot deel van de bevolking heeft met overgewicht of obesitas te kampen, wat leidt tot een verstoring van het metabolisme, diabetes en hartproblemen.

Afscherming RITE via Pixabay

Over de eerste twee uitdagingen is de laatste jaren zo veel gezegd en geschreven dat iedereen wel weet waarover het gaat. De dieet- en gezondheidsuitdaging is dat we onszelf overeten, met een vroegtijdige dood tot gevolg. In tegenstelling tot de evenwichtige aanbevelingen voor ons dieet is de overconsumptie van calorieën, vet en eiwitten zo in ons patroon ingebakken dat een alarmerend groot deel van de bevolking met overgewicht of obesitas te kampen heeft, wat leidt tot een verstoring van het metabolisme, diabetes en hartproblemen. De levensverwachting stopt dan ook met stijgen. Dit is een algemeen gezondheidsprobleem dat ook een grote economische kost met zich meebrengt. Daarenboven zorgt de voedselverspilling, samen met de onderliggende overbodige voedselproductie, ook voor een milieukost die in feite vermeden kan worden.

Strategieën

Zonder te veel in detail te gaan, stelt zich de vraag wat de mogelijke strategieën zijn om met deze uitdagingen om te gaan. De strategieën die men tot nu toe voorstelde, zijn onevenwichtig omgegaan met de uitdagingen.

Afscherming van Star Park via Pixabay

gen. Voor wat landbouw betreft, is de kern van de *Farm to Fork* strategie en Biodiversiteitsstrategie om voedselproductie te extensiveren. Dit is niet verwonderlijk. Tientallen jaren is elke analyse, van de nochtans goed gedocumenteerde water- en luchtpollutie en biodiversiteitsverlies, gelinkt aan de landbouw en werd intensifiëring met de vinger gewezen als de belangrijkste bijdragende factor. De aanbeveling is daarom simpelweg om dit proces om te draaien. Dit moet dan gebeuren door het gebruik aan minerale meststoffen, pesticiden en antibiotica te beperken en door een verschuiving van het voedselsysteem naar meer natuurinclusieve agroecologische systemen aan te moedigen. Met deze maatregelen werd verwacht dat

de intensiteit zou verminderen en aldus de opbrengst per hectare, want daar waren ze op gericht. Voor we verder ingaan op hoe deze doelen bereikt zouden kunnen worden en wat hun gevolgen zijn, kijken we even naar de klimaatuitdaging.

De emissies tegen 2050 tot 0 herleiden om de Europese klimaatambities te halen is onmogelijk.

Klimaat

Het probleem is dat landbouw en landgebruik momenteel netto uitstoters zijn van broeikasgassen. Het is algemeen aanvaard dat het verminderen van landbouwemissies (vooral methaan afkomstig van darmfermentatie van herkauwers en stikstofoxiden die vrijkomen uit de bodem bij bewerking) haalbaar is, maar niet gemakkelijk. Emissiereductie moet dus een belangrijk onderdeel van de strategie uitmaken. Maar, deze emissies tegen 2050 tot 0 herleiden om de Europese klimaatambities te halen is onmogelijk. Dit zal wellicht zelfs nooit mogelijk zijn. Daarom zullen blijvende landbouwemissies na 2050 moeten worden gecompenseerd

door landbouwgrond te herbestemmen van voedselproductie naar koolstofvastlegging in biomassa en de bodem. Dit betekent een aanzienlijke toename van de bosoppervlakte en mogelijk land dat gebruikt wordt voor bio-energieproductie (met opvang en opslag van koolstof) in de vorm van overblijvende teelten zoals hakhout of miscanthus (prachtriet). Dit zal een grote emissieafname vragen van veengronden die omgezet zijn voor landbouwproductie. In hoger gelegen gebieden zijn deze gronden ontwaterd voor begrazing en in de lagergelegen gebieden voor intensieve akkerbouw. Om dit te herstellen moet de turf opnieuw nat gemaakt worden zodat het weer CO₂ opslaat in plaats van uitstoot. De omvang van dit herstel zal zwaarder doorwegen in de ene lidstaat dan in de andere. Helaas zijn de strategieën voor het klimaat en de impact ervan voor landbouw, landgebruik en bosbouw nog niet gepubliceerd.

 Hoe realistisch is het om zowel de landbouw te extensiveren als de oppervlakte landbouwgrond in Europa te verminderen?

Als we beide grote verhalen samenbrengen, hoe realistisch is het dan om zowel de landbouw te extensiveren als de oppervlakte landbouwgrond in Europa te verminderen? Dit lijkt toch niet goed overlegd. Gevolg is dat beide strategieën de binnenlandse productie in de EU hoogstwaarschijnlijk zullen doen verminderen. Hoe kan dit aanbevolen worden? Sommigen zeggen dat nieuwe technologieën zoals precisielandbouw, nieuwe kweektechnieken en biologische bestrijdingsmiddelen, een antwoord zullen bieden. Anderen zeggen dat dit nog meer techno-over-optimisme is, hetgeen ons om te beginnen in deze positie heeft gebracht. De balans tussen deze argumenten is een nog niet onderzochte vraag.

Overconsumptie en verspilling

Een andere vraag is om de overconsumptie en verspilling te verminderen. Dit moet zeker deel uitmaken van de strategie. Het halveren van de voedselverspilling en vleesconsumptie per gezin geeft een indicatie van wat nodig is en is een streefcijfer dat vaak vernoemd wordt. Er is reeds een levendig debat over heel Europa rond de afname van consumptie van rood vlees en melkproducten en neerwaartse consumptietrends zijn al in veel lidstaten zichtbaar. De consumptie en verspillingskwesties worden volop besproken in de Green Deal, maar strategieën en beleid om dit te bewerkstelligen zijn minder ontwikkeld. Dit duidt op een bestuurlijke uitdaging. De Europese instellingen beschikken over weinig instrumenten om het consumentengedrag te beïnvloeden en Brussel is bang beschuldigd te worden van inmenging van bovenaf in de manier waarop mensen leven.

Stel echter dat het beleid erin slaagt om het aanbod te verminderen (een verminderde productie en minder land voor landbouw), maar de vraag even hoog blijft, dan zou het resultaat een toename van de invoer van

Afbeelding van Guy Mark van Prosbay

voedsel en diervoeder kunnen zijn. In het tegenovergestelde geval zou de netto-uitvoer van de EU kunnen stijgen. Het netto-effect van beide op de wereldwijde goederen zoals het klimaat en de biodiversiteit, is niet duidelijk. We hebben geen robuuste gegevens over de relatieve milieueffecten van productie over de hele wereld. Het volstaat te zeggen dat de landbouw in de EU aan de hoge intensiteitszijde van het spectrum ligt.

Voedselprijs

Nog een ander vitaal aspect van de extensiveringsstrategie, is de impact op voedselprijzen. Sommigen hebben de moed om te zeggen dat voedselprijzen moeten stijgen. De huidige productiesystemen en -prijzen houden geen rekening met de kosten op de omgeving en het klimaat. Deze kosten zouden geïncorporeerd moeten worden opdat landbouwers zich een bedrijfsvoering kunnen "veroorloven" die meer ecologisch is en zo zouden consumenten meer moeten bijdragen aan de reële productiekosten.

Afbeelding van Kevin Phillips van Prosbay

Het is allesbehalve simpel om een situatie te creëren waar aanzienlijk meer consumenten bereid zullen zijn te betalen voor duurdere, minder milieubelastende producten wanneer daarnaast goedkopere producten in de winkelrekken liggen.

Het is algemeen aangenomen dat milieuvriendelijke producten een biologische of bio-premie krijgen. Dit is nodig om het landbouwbedrijf te compenseren van de lagere

opbrengsten (die er zijn, zelfs al bespaart men op bemestings- en pesticidekosten). Maar, het is allesbehalve simpel om een situatie te creëren waar aanzienlijk meer consumenten bereid zullen zijn te betalen voor duurdere, minder milieubelastende producten wanneer daarnaast goedkopere producten in de winkelrekken liggen. Als de dynamiek hiervan misloopt en het aanbod van duurdere producten gestimuleerd wordt om sneller te groeien dan de groei aan consumptiezijde, dan krijgen we een ineenstorting van het biopremiestelsel en een desillusie bij de producenten/landbouwers.

Afschelding van Günther Schneider van Proeflab

Een ander moeilijk aspect aan het verhogen van de voedselprijs, is het sociale aspect van voedselarmoede. In de eerste 30 jaar van haar bestaan, had de EU een erg efficiënt grensregime van variabele invoerheffingen en uitvoersubsidies (dit werd geleidelijk aan opgegeven sinds 1995). Dit systeem handhaafde de prijzen van landbouwgrondstoffen ver boven de internationale marktniveaus. Afgezien van de budgettaire kosten van het beleid en de slechte naam die het bij de handelspartners opriep, werd altijd betoogd dat het sociaal gezien een zeer regressief beleid was. De huishoudens met de hoogste uitgaven voor levensmiddelen werden het zwaarst getroffen. Dit waren de armste, grootste en meest bejaarde huishoudens. Het motief voor een hoger voedselprijzenbeleid nu om milieu en gezondheid te beschermen, is misschien moreel beter te verdedigen, maar alleen als er geloofswaardige beleidsmaatregelen zijn die de lasten voor de armsten werkelijk compenseren.

Internationale handel

Stel dat er oplossingen gevonden kunnen worden die landbouwers ertoe aanzetten om over te schakelen op minder intensieve, duurzamere landbouwsystemen, en die meer consumenten in staat stellen om de noodzakelijke prijs te betalen voor het duurzamere voedsel, valt dit dan te rijmen met het liberale handelstelsel? De WTO-regels en -disciplines zijn gebaseerd op het concept "soortgelijk product". Handelsbeperkingen op grond van gezondheids- of milieuredenen mogen niet discriminerend zijn en moeten degelijk worden gerechtvaardigd door wetenschappelijk bewijs van schade. Dit is een omvangrijk onderwerp op zich. Het betekent dat het internationale handelssysteem wellicht moet worden aangepast als verschillende blokken, zoals de EU en in een verschillend tempo moet toewerken naar duurzame voedselsystemen ter bescherming van het klimaat en de biodiversiteit. Aanpassingen aan de koolstof-

grenzen staan op de agenda, maar kunnen die worden toegepast op zulke complexe multiproducten- en processectoren als voedsel? Ook dit vergt dringend aandacht.

Impact COVID-19?

Tot slot wordt beweerd dat de COVID-19-crisis een spelbreker is. Velen stellen dat een les die uit de pandemie kan worden getrokken, is dat de duurzaamheid van de voedselvoorziening in Europa opnieuw moet worden bekeken. Dit is waar.

Ten eerste is het zeer duidelijk dat een schokkend hoog percentage van de slachtoffers van de pandemie ouderen waren, vooral diegenen met reeds bestaande aandoeningen zoals diabetes en hartziekten.

Ten tweede is er een alarmerende toename van de voedselarmoede. Dit is niet het geval omdat de voedselvoorziening in het gedrang komt, maar omdat grote aantallen met name de armsten in de samenleving met laagbetaalde banen in de horeca, hun baan en inkomen zijn kwijtgeraakt.

De voedselzekerheid van Europa hangt af van de overgang naar duurzamere productie en consumptie. De Commissie heeft deze kwesties hoog op de agenda geplaatst. Men is het eens over de zeer brede koers, maar er is nog veel meer analyse en debat nodig om na te denken over wat dit betekent en hoe dit tot stand kan worden gebracht.

Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

Landelijk Vlaanderen,
thuis op het platteland

vanhove VASTGOED
& ADVIES

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEND

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

MARLEX

legal architects

dirk martsensstraat 23, 8200 brugge
t +32 50 83 20 38 f +32 50 83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be
marlex.be

Marlex Legal Architects is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team 'Omgeving' binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- Bodem en materialen
- Overheidsopdrachten & -contracten
- Agrarisch recht & pacht
- Handhaving
- Onteigeningen
- Hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

www.willynaessens.be

Ondersteun ons beroep tegen het gemeentewegendecreet.

In september 2019 keurde de Vlaamse regering een nieuw decreet goed dat o.a. de wet op de buurtwegen vervangt. Het decreet werd opgesteld en goedgekeurd zonder betrokkenheid van de eigenaars en beheerders van de terreinen, die er de lasten van dragen. Evenmin werd een advies van de Raad van State gevraagd.

Het bestreden decreet bevat zeer grote risico's voor het eigendomsrecht en dus ook uw jachtveld. Het creëert immers de mogelijkheid voor gemeentes om overal wegen voor niet gemotoriseerd verkeer aan te leggen of af te schaffen (ook waar die er nooit zijn geweest), te onteigenen zelfs, zonder daarbij enige compenserende vergoeding te voorzien! Dit kan de gemeente volledig doen naar eigen goeddunken en het kan op eenvoudige vraag van eender wie. Het decreet voorziet daarvoor slechts een eenzijdige belangenafweging (criteria) ten voordele van de gebruiker van de weg, zijnde de recreant of passant! Daar bovenop is er geen enkele administratieve beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de gemeentes en staat de gemeentelijke beslissing zelfs boven rechterlijke uitspraken! De gemeente wordt dus rechter en partij! Het decreet houdt geen rekening met de grondwettelijke bescherming van het eigendomsrecht, een basisrecht van elke eigenaar!

Landelijk Vlaanderen stapte daarom naar het Grondwettelijk Hof om het decreet te vernietigen. Deze procedure is duur en kan de vereniging niet alleen dragen. Om uw belang als private beheerders van het platteland te vrijwaren, is elke financiële steun heel erg welkom. Zo u wenst, kunt u bij uw storting uw e-mailadres nalaten en krijgt u alle updates inzake het dossier.

Landelijk Vlaanderen zorgt voor een betere omkadering van de private eigenaar en beheerder. We streven daarbij naar een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return.

**Steun onze juridische strijd via een bijdrage op de rekening van Landelijk Vlaanderen:
BE37 3350 4426 9028 met vermelding
'Procedure gemeentewegen'**

Meer informatie over Landelijk Vlaanderen met de procedure:
www.landelijk.vlaanderen.

Word NU lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.
VLAANDEREN

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog
Landelijk Vlaanderen en u kunt
rekenen op onze steun!

Prosper: *“Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekapt langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!*

Wat moet ik nu doen?”

Michel: *“Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond.”*

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jacht-decreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuuroederen, schenkbelasting, erfenisbelasting, grondtaks, pachtprizen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

EEN NATUURBEHEERPLAN?

DAT IS BOUWEN AAN DE BASIS VAN
EEN DUURZAAM BEHEER!

Landmax
Part of United Experts

Heeft jouw terrein al een toekomstplan? Zoek je een evenwicht tussen de ecologische en economische waarde van jouw groengebied?

Landmax giet jouw doelstellingen in een actiegericht natuurbeheerplan!

Contacteer ons via info@landmax.be of bel 014 26 25 00